MONTØR FORUM

Elektroarbeidernes Fagforening - Hordaland, Sogn og Fjordane. Årg. 14. nr 1 2004

EL&IT FORBUNDET

Inga framtid utan kunnskap

Se side 21

.1

INNHOLD • 1 • 2004

3	Politisk Utspill
4	Klubblederspalten
5	Det går nok over av seg sjøl..
6	Tud for å stå sammen
9	Uttalelse
9	Tariffoppgjøret 2004
10	Elsikkerhetskonferansen
11	Kvifor forsvant verftsindustrien..
12	I løvens hule
15	Merkefest
16	Nye tanker i Svolvær
18	Midlertidig ansettelse - et skritt...
19	ELBUS ut
20	DIKT
21	Inga framtid utan kunnskap
22	Easy Comes easy goes
24	NOTISER
26	Kronikk: Mellom noen av linjene
28	Skal vi slå følge, eller...
32	Arbeidsplassbesøk på Stord
33	Rettingar til Historieboka
34	Forsvar Folketrygden
35	Falstlønnsstatistikk

MONTØRFORUM

Utgis av Elektroarbeidernes Fagforening - Hordaland, Sogn og Fjordane

Adr.: Kalfarvei 71 • 5018 Bergen
Tlf.: 55 55 36 60
Telefax: 55 55 36 61

Ansvarlig redaktør: Ove Toska.

Redaksjon:
Erik Grytdal, Åge Blummenfelt, Jan Henrik Larsen, Kristian Pedersen, Nils Gunnar Knutsen, Svein Arild Dale, Arne Nesheim

Opplag: 2 800 eks.

ISSN 0804-3973
Utforming: R& S Publikasjon, www.railspace.no
Trykk: John Grieg Grafisk AS.

Ny kurs !

Ove Toska *Ark.153*

Regjeringen Bondevik har sittet ved makten siden Stortingsvalget 2001 gav som resultat et borgerlig flertall. I forkant av det Stortingsvalget var skattelettelser en sentralt tema, og da med Høyre's løfte om 40 milliarder som høyest bud.

Men hva har skjedd i den reelle politikken, hvem har fått skattelette og hvem har betalt denne?

Først av alt – forskjellene øker i Norge, og de øker betydelig. Gjennom skatter og avgifter samt over statsbudsjettet har det vært en politisk oppgave å søke rette opp skjevheter og bidra til utjevning. Så har ikke skjedd. En av de virkelig store bidrag til å jevne ut forskjeller er skatt på utbytte. Dette har Bondevik-regjeringen fjernet slik at skatt på utbytte er fritt på mottakers hånd. Resultatet er at veksten i utbetalt utbytte øker med nye rekorder hvert år, og at skatteplanlegging ytterligere forenkles.

Så langt har Bondevik-regjeringen delt ut 19 milliarder av sin skattelovnad på 31 milliarder. Hvor mange av dere har merket denne? Sannsynligvis få, da den i hovedsak har gått til de rikeste her i landet – de som har mest fra før.

Inndekning for disse 19 milliarder, har den samme regjeringen funnet gjennom sin "effektivisering" i helse og omsorg, i kommunesektoren der enhetsskolen er satt under press og gjennom trygdebudsjettet og utbetalinger til arbeidsledige. Det er selve velferdsstatens fundament som angripes. Det er velferdsstaten og det sikkerhetsnett som er bygget opp gjennom denne, som har bidratt til å finansiere skattelettelsene.

Kommuner og fylkeskommuner er førstelinjen i velferdsstaten. På dette området er ikke veksten i kommuneøkonomien fulgt opp med veksten i pålagte oppgaver. Resultat underfinansiering og misnøye. De velstående søker ut av fellesskapet til private løsninger som igjen bidrar til økende forskjeller. Og den offentlige skole blir taper. Under dekke av fritt skolevalg og større frihet, splittes den offentlige skolen opp, og med det viktige deler av et felleskap i et felles samfunn.

På trygdebudsjettet er innslaget for rett til utbetaling av sykepenger hevet. Dette betyr at flere mister rett til sykepenger- noe som igjen rammer de økonomisk vanskeligstilte. På arbeidsledighetstrygden er retten til feriepenger tatt vekk . For svært mange av våre medlemmer som i fjor var arbeidsledige - vil dette i komme som en "hilsen" fra regjeringen når ferien stunder til. Arbeidsledige trenger ikke feriepenger var statsråd Norman sin forklaring når dette ble presset på plass i statsbudsjettet for 2003, og da med Frp sin støtte. I samme statsbudsjett ble også antall permitteringsuker redusert til 26 uker – noe ett flertall på Stortinget tvang regjeringen til å reversere på sensommeren 2003.

I fjor høst ved behandling av statsbudsjettet for 2004 kom regjeringen med forslag om 30 dager egenbetaling for arbeidsgiver ved permittering samt nytt forslag om å gå tilbake til maks 26 uker permitteringstid. Videre ville regjeringen via snarveien om statsbudsjettet, snikinnføre midlertidige ansettelser.

Gjennom budsjettavtale med Ap ble de verste deler av disse forslag trukket tilbake, men ikke helt. Kostnaden for ett firma etter nyttår for å permittere en ansatt i vår bransje, er passert kr 20 000,- pr hode. Dette betyr at oppsigelser erstatter permitteringer. Vi har allerede en rekke eksempler på dette. Og i tillegg har den enkelt arbeidstaker 5 karensdager på egen kappe før arbeidsledighetsstrygd utbetales.

Etter nyttår er det kommet innstillinger fra Pensjonskommisjonen og Arbeidslivslovutvalget. Felles for de begge er signal om fortsatt økende forskjeller, bruk av midlertidige ansettelser, svekkelser i ansettelsesvernet, økt bruk av overtid og svekkelser i den kollektive forhandlingsrett i Arbeidsmiljøloven.

Neste år er det Stortingsvalg igjen. 19 milliarder er gitt i skattelettelser – 12 milliarder gjenstår . Ingen må være i tvil om at de vil fremmes i neste års budsjett, som er valgår. Finansiering er pekt ut gjennom nedsalg i statens eierskap i Telenor og Statoil for anslagsvis 20 milliarder.

Dette er ikke tilfeldig. De rikeste vil nok få sin del, samtidig som vi selger ut viktige deler av vårt felles arvesølv. Dette er en kraftig omfordeling av våre felles verdier, uten at det blir mer velferd av det!

Undersøkelser i Norge viser at det er opptil 12 år forskjell i levealder i snitt, når en sammenlikner mellom gruppene de mest velstående og de økonomisk vanskeligstilt. Ønsker vi det slik?

Regjeringen Bondevik bidrar ikke med en politikk til et mer inkluderende arbeidsliv og samfunn. Det ønsker vi å gjøre noe med. Da trenger vi din hjelp. Styret vil sammen med øvrige delen av forbundet og LO sterkt jobbe for å få til en annen kurs. Vi ber våre medlemmer og tillitsvalgte engasjere seg i dette arbeidet framover, et arbeid som vil foregå i klubb, fagforening, politiske liv og det offentlige rom.

Ove

Av Erik Grytdal

Markedets usynlige hånd

"Fattigmannen" (1894) av Theodor Kittelsen

De siste par tiårene har de økonomiske forskjellene i Norge økt i takt med en stadig økende høyreorientert politikk. Noen av de alvorligste følgene av dette klasseskillet, viste den såkalte Oslo undersøkelsen fra 1998. Den avslørte at det var tolv års forskjell i gjennomsnittlig levealder blant menn fra fattigste til rikeste bydel i Oslo.
10. januar i år kunne Bergens Tidene fortelle at Folkehelseinstituttet har funnet at det også i den generelle befolkningen er en forskjell i dødelighet på mellom åtte og ti år for menn med laveste og høyeste inntekt.

Dette lar vi oss overraske over fordi vi ikke tar inn over oss at vi har innrettet oss med et brutalt økonomisk system, som framstår så naturlig at vi til daglig ikke en gang tenker på at det eksisterer. Enda mindre at markedets usynlige hånd, i det skjulte også er en morderhånd.

Langt mer synlig er da innføringen av kapitalismen i Russland som sendte levealderen for menn rett ned med nesten et tiår fra 1989. (60,8 år for menn, FN-sambandet 2002). Det utgjør mange liv i et land med 150 millioner innbyggere. Vi forstår det likevel først og fremst fordi dette er et fremmed land med et gigantisk vodkakonsum, og ikke nødvendigvis på bakgrunn av et bestemt økonomisk system. Men det er like fullt markedets usynlige hånd som svinger ljåen.

Det norske folkehelseinstituttets undersøkelse peker ikke bare på inntektsforskjellene som indikator for levealderen, men også forskjeller i utdanning. Det gir mening til påstanden om at dem med lengst utdanning ikke bare får de trivelige-ste jobbene, men også den feiteste betalingen og den største friheten i forhold til å bestemme over egen arbeidsdag.

Lav utdanning gir lav inntekt, fare for å bli arbeidsløs, og fører til mistrivsel og ufrihet både i arbeidssituasjonen og på fritida. Alt dette har vi lenge kunnet lese av statistikker som viser at psykiske lidelser og muskel- og skjelettlidelser, er hyppigste årsaker til sykefravær her i landet i vår tid.
Og ifølge UNESCO tar 800 000 mennesker sitt eget liv hvert år, og der stress knyttet til arbeidsløshet trekkes fram som den viktigste enkeltfaktoren.

Sammenhengen mellom inntekt og utdanningsnivå er et interessant poeng, men synliggjør likevel bare delsammenhenger. Viktigere er den helheten et godt utbygd offentlig velferdsystem betyr, og romslige vilkår for nasjonal folkelig inngripen i samfunnet, for eksempel mot rusmidler eller arbeidsløshet.

Betydningen av dette kan illustreres ved å peke på fattige Cuba. Gjennom en bevisst satsing på utdanning og helse innenfor et sosialistisk samfunnssystem har Cuba oppnådd den lengste forventete levealder for menn i sin region, USA inkludert. (FN-sambandet 2002).
Det er resultater som riktignok ikke imponerer det norske nobelinstituttet, men det burde interessere den norske arbeiderbevegelsen desto mer.

Markedets usynlige hånd leder til profittmotivert utnytting av mennesker både som produsenter og forbrukere, og fører til uførhet og en tidlig død. For å redde liv og helse trengs en helt annen politikk, med rett til utdanning, et tilstrekkelig offentlig helsevesen og en gigantisk omfordeling og demokratisering av verdiskapingen.

Sosialisme eller døden, slagordet fra den cubanske revolusjonen, gir med folkehelseinstituttets undersøkelse klar melding til arbeidsfolk med lav lønn og lav utdanning hvilke valg de har - bokstavelig talt.

Verneombudene sterkere inn i foreningen

Av Svein Vikøren

Svein Vikøren er klubbleder hos Inst. Håkon Olsen på Askøy. *Ark.128*

Jeg er klubbleder i en passe stor bedrift. Det vil si at vi er 7 montører og en læregutt. Vi driver med tradisjonell installasjon på både industri, service, nybygg og rehabiliteringer. Alle er selvfølgelig organisert.

Det er ganske greie forhold på bedriften og vi har en sjef som også er eier. Som klubbleder i en liten bedrift har nok jeg en helt annen hverdag enn tillitsvalgte i større bedrifter. Jeg får forhandle direkte med eieren som igjen slipper å forhøre seg med andre om han kan gi oss tillegg eller ikke. Jeg bruker liten tid på klubbarbeid i bedriften, de fleste sakene løser vi greit etter hvert. Vi snakkes jo hver dag stort sett, så der byr seg alltid en anledning til å ta opp saker.
Jeg ble valgt inn i styret i foreningen for noen år siden og jeg er nå 2. vara men møter til styremøtene så sant jeg har anledning. Jeg skulle ønske at flere tillitsvalgte i små bedrifter engasjerte seg i foreningsarbeid. Det er utrolig lærerikt samtidig som man faktisk blir bra oppdatert i samfunnsdebatten.
Det er også mye nyttig å ta med seg inn i egen bedrift. Et eksempel på dette er tjenestepensjon. Hadde vi ikke vært oppdatert så hadde vi ikke visst hvor lite vi faktisk får av folketrygden. I dag er jo dette et hett tema, men vi fikk innført pensjonsordning for to år siden.
Vi prøver å ha klubbmøter et par ganger i året utenom årsmøtet. Det som ofte er oppe her er vernesaker. Vi jobber i en tøff bransje med stress, støv, feile arbeidsstillinger, ofte dårlige toalettforhold og ingen plass å spise utenom bilen. Her synes jeg at verneombudene ofte blir stående litt ved siden av foreningen. Jeg mener at vi i regi av Elektroarbeidernes Fagforening burde hatt egne samlinger for våre verneombud. Det er vel og bra det som distriktet arrangerer, men de har mange flere arbeidsgrupper å ta hensyn til. Vi kunne vært mye mer konkret med en egen samling. Dette er noe som jeg tror verneombudene hadde satt pris på, samtidig som vi hadde fått belyst felles problemer og muligens kommet frem til noen tiltak.
Etterutdanning ? Her er det mye å gjøre. For min egen del mener jeg at streiken i -96 var totalt bortkastet. Jeg synes ikke vi har kommet noen vei. Vi gikk optimistisk ut etter streiken og lagde lister om hvilke kurs vi ønsket oss. Hva skjedde? Jo, vi fikk først gjennom at en montør hos oss kunne ta tele/ data kurs i regi av Elbus her i Bergen. Kurset gikk over 5 dager og han synes kurset var bra. Vi fikk da gjennom at noen flere kunne ta dette kurset ved en senere anledning. Vi meldte på noen til men da viste det seg at det var for få påmeldte. Dette skjedde to til tre ganger og vi ga opp. Som klubbleder i en liten bedrift kan man ikke bruke ubegrenset med tid på å prøve å finne relevante kurs, så for vår del rant hele etterutdanningen ut i sanden.
Jeg var så heldig at jeg fikk være med på Landstariffkonferansen i Svolvær. Her tok jeg opp dette og leverte et forslag om at Elbus må lage nettbaserte kurs for oss. Jeg tror at da vil de som har lyst til å ta et kurs ha mulighet til dette. Vi må selvfølgelig ha betalt men det er en mye enklere måte å tilpasse arbeidssituasjonen på. Bedriften slipper å ha en mann vekke en uke, man kan studere om kvelden og avspasere når det måtte passe. Om nødvendig må vi kanskje bevilge noen midler selv for å få dette til, men samtidig burde Nelfo være opptatt av at montørene var oppjustert i faget til en hver tid. Spesielt med alle feilene som er avdekket på nyinstallasjoner rundt i landet.
Hvis vi skulle få etterutdanningen opp å gå igjen noe som jeg tror, så er det særdeles viktig at vi som tillitsvalgte gjør medlemmene oppmerksom på kursene. Vi må unngå det som skjedde sist, at der var liten interesse for å ta kurs. Vi alle trenger litt faglig påfyll iblant skulle man tro.
Utsiktene arbeidsmessig ser lyse ut i vår bedrift, og jeg håper virkelig at det blir nok arbeid til alle elektrikere i det kommende året. Ha et fortsatt godt år alle sammen.

Med vennlig hilsen Svein Vikøren

Av Erik Grytdal

Det går nok over av seg sjøl...

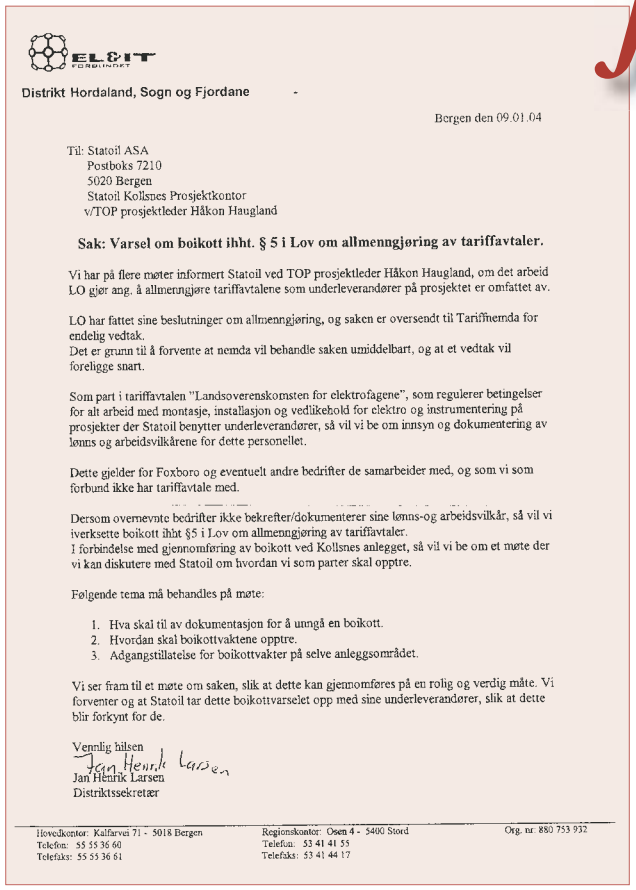

EL&IT FORBUNDET

Distrikt Hordaland, Sogn og Fjordane

Bergen den 09.01.04

Til: Statoil ASA
Postboks 7210
5020 Bergen
Statoil Kollsnes Prosjektkontor
v/TOP prosjektleder Håkon Haugland

Sak: Varsel om boikott ihht. § 5 i Lov om allmenngjøring av tariffavtaler.

Vi har på flere møter informert Statoil ved TOP prosjektleder Håkon Haugland, om det arbeid LO gjør ang. å allmenngjøre tariffavtalene som underleverandører på prosjektet er omfattet av.

LO har fattet sine beslutninger om allmenngjøring, og saken er oversendt til Tariffnemnda for endelig vedtak.
Det er grunn til å forvente at nemda vil behandle saken umiddelbart, og at et vedtak vil foreligge snart.

Som part i tariffavtalen "Landsoverenskomsten for elektrofagene", som regulerer betingelser for alt arbeid med montasje, installasjon og vedlikehold for elektro og instrumentering på prosjekter der Statoil benytter underleverandører, så vil vi be om innsyn og dokumentering av lønns og arbeidsvilkårene for dette personellet.

Dette gjelder for Foxboro og eventuelt andre bedrifter de samarbeider med, og som vi som forbund ikke har tariffavtale med.

Dersom overnevnte bedrifter ikke bekrefter/dokumenterer sine lønns-og arbeidsvilkår, så vil vi iverksette boikott ihht §5 i Lov om allmenngjøring av tariffavtaler.
I forbindelse med gjennomføring av boikott ved Kollsnes anlegget, så vil vi be om et møte der vi kan diskutere med Statoil om hvordan vi som parter skal opptre.

Følgende tema må behandles på møte:

1. Hva skal til av dokumentasjon for å unngå en boikott.
2. Hvordan skal boikottvaktene opptre.
3. Adgangstillatelse for boikottvakter på selve anleggsområdet.

Vi ser fram til et møte om saken, slik at dette kan gjennomføres på en rolig og verdig måte. Vi forventer og at Statoil tar dette boikottvarselet opp med sine underleverandører, slik at dette blir forkynt for de.

Vennlig hilsen
Jan Henrik Larsen
Distriktssekretær

Hovedkontor: Kalfarvei 71 - 5018 Bergen
Telefon: 55 55 36 60
Telefaks: 55 55 36 61

Regionskontor: Osen 4 - 5400 Stord
Telefon: 53 41 41 55
Telefaks: 53 41 44 17

Org. nr: 880 753 932

Første april 1993 holdt Elektromontørenes Forening årsmøte over to dager. Dag to var avsatt til en EF-debatt, kan vi lese i et gammelt Montørforum. En av innlederne var Vidar Lindefjeld, daværende leder av NHOs seksjon for internasjonale arbeidsgiverspørsmål. Dette var før EØS var oppfunnet og altså vel et år før siste EU-avstemming. Blant velkjente problemområder som arbeidsløshet og internasjonalt eierskap, ble det også stilt spørsmål om vi som EF-medlem da kunne bli utsatt for sosial dumping. -Det spørsmålet behandles i tariffnemnda, og kan eventuelt følges opp med boikott, mente Lindefjeld da. Absolutt HELT uproblematisk med andre ord. Stem ja.

Vi snakket nok forbi hverandre på det årsmøtet den gangen, for nå sier Lindefjeld at sosial dumping ikke er ensbetydende med lønninger som fraviker tariffavtale. Det er helt greit at for eksempel polakker avlønnes lavere i Norge. -Lønn må ses i sammenheng med det kostnadsnivået som finnes i det landet arbeidsinnvandreren tilhører, sier han altså nå. Siden Lindefjeld nå også mener vi heller ikke skal ha innsyn i lønnsforholdene, så blir jo det ikke så lett å se de sammenhengene heller. Men vi føler oss sikker på at vi kan GJETTE oss til hva han egentlig mener. Og det holder for oss.

EL&IT FORBUNDET

VEDRØRENDE BREV ANGÅENDE VARSEL OM BOIKOTT

Siden årsmøtet i 1993 har vi nok også erfart at stakkars den som prøver å drive næringsvirksomhet som gir fordeler for lokalt næringsliv. Det er svært forbudt å ikke offentliggjøre anbud for dem en ikke ønsker skal utføre arbeidet. Fult innsyn med andre ord. På den andre side er det heldigvis TOPP HEMMELIG hvilken lønn de får. Fagforeninger som ikke forstår at deres rolle er å VENTE på at alt går over av seg sjøl, har ikke forstått at et ris bak speilet bare er en TALEMÅTE. Fagforeningen vår gikk her om dagen hen og mistet TÅLMODIGHETEN og ba om innsyn i dette topphemmelige materialet, med trussel om boikott. Heldigvis kunne LO og forbundet vårt berolige den private MØNSTERBEDRIFTEN Statoil, som er kjent for sin oversikt over ryddige utbetalinger, med at utspillet fra Elektroarbeidernes Fagforening nok bare var en talemåte knyttet til den lokale Bergenske DIALEKTEN. Eller noe sånt.

Av Erik Grytdal

Ark. nr. 143

Halvårsmøtet i Elektroarbeidernes Fagforening, Folkets Hus Bergen
10.oktober 2003

Tid for å stå

Det er en tid for strid, og det er en tid for å stå sammen, oppsummerte en av møtedeltakerne på halvårsmøtet. Representantskapet gav da også uttrykk for en gjennomgående enighet, som må sies å være ganske uvanlig. Om det var noen i salen som ønsket å begrense fagbevegelsen til bare å være en tariffpolitisk bevegelse, så holdt de i så fall tett.

Trond Løvstakken holdt en meget god innledning til temadebatten, noe han fikk mye ros for. Temadebatten var preget av gode engasjerte innlegg med klare politiske undertoner, preget av både politisk forståelse og det nylig fremlagte statsbudsjettet. Fagforeningens hundreårsjubileum ble markert ved en framføring av Bergen Kulturforum.

Ove Toska ønsket de 90 fremmøtte representantene velkommen til halvårsmøtet i jubileumsåret. Han sa at historiebøkene nå var under utdeling, og håpet de ble til glede og ble lest i mørke kvelder utover høsten. Om den politiske situasjonen slo han fast at den sittende regjeringen langt ifra var våre beste kamerater. -Mange husker nok kampen mot midlertidige ansettelser tidlig på nittitallet, og dette er nå på vei tilbake med denne regjeringen, sa han. Arbeidsmiljøloven utvikler seg mot et mareritt, og gjennom statsbudsjettet ventes nye tilbakeskritt. –Innstramminger i permitteringsreglene og midlertidige ansettelser vil føre til flere oppsigelser, fortsatte han. Men han sa at foreningen kjemper, og i kampen mot høyrekreftene har vi også oppnådd noen seire. Takket være foreningens avsløringer om sosial dumping på Statoil sitt anlegg, kan dette ha påvirket tildelingen av Snøhvitutbyggingen. I forlengelsen av dette har vi også påvirket LO i arbeidet med krav om allmenngjøring av tariffavtaler.
Han varslet om mange kamper framover. Det er tariffoppgjør til våren, men de endelige prioriteringene i forbindelse med oppgjøret er ennå ikke tatt, sa han.

Deretter ble innkalling og saksliste tatt opp til behandling, og begge deler ble godkjent uten kommentarer. Til dirigenter ble valgt Svein Østensen og Kjell Sverre Aasheim.
Deretter orienterte foreningens kasserer Åge Blummenfelt om foreningens økonomi, slik det er vanlig på halvårsmøtene. Økonomien er god.

Allmenngjøring av tariffavtaler

Trond Løvstakken var hovedinnleder om halvårsmøtets tema som var allmenngjøring av tariffavtaler. Han er den som fronter denne saken for forbundet, og er også den mest profilerte i denne sammenhengen i LO. Innledningsvis kritiserte han Regjeringen og ga fagforeningen vår ros for å ha dratt i gang dette arbeidet. Han understreket at det er umulig å snakke om allmenngjøring uten å dra inn kampen mot sosial dumping. -I forbindelse med sosial dumping er dokumentasjon av dette umåtelig viktig, og uten dokumentasjon hadde vi ikke vært der vi nå er i dette arbeidet, sa han, og oppfordret klubbledere og hvert enkelt medlem til å hjelpe til med det. -Men det er vanskelig, ofte opereres det med dobbelt sett arbeidskontrakter, sa han og viste til utenlandske arbeidere som gjennom å hjelpe til, har brent sine

Trond Løvstakken var hovedinnleder om halvårsmøtets tema, allmenngjøring av tariffavtaler. Ark.168

sammen

egne broer i forhold til jobben.

Også Løvstakken bekreftet at han trodde oppslagene om sosial dumping på Statoil Mongstad hadde påvirket Snøhvittildelingen. Han lovet også at Statoil ville bli passet på framover. Etter å ha orientert om arbeidet omkring denne problematikken slo han fast at det var et ønske om at arbeidstilsynet fikk et utvidet ansvar for å håndtere arbeidsinnvandring og utenlandsk arbeidskraft, slik at oversikten over forholdene ble mer samlet enn i dag. Avslutningsvis la han til at problemene strekker seg videre utover dette med sosial dumping, og at det også handler om den politiske kampen i forhold til tilsynene og fagutdanningen, og at veien videre herfra er politisk kamp.

Ingen tvil om at Løvstakkens innledning var meget god. Representantskapet kvitterte da også med kraftig applaus.

Debatten

Kjell Sverre Aasheim som er klubbleder på Aker Kværner Elektro, sa seg veldig glad for at de hadde fått Snøhvitkontrakten, og så dette som et resultat av det arbeidet fagforeningen og forbundet har gjort. –Når en får like konkurransevilkår viser det at vi kan være best, sjøl med 12-9 ordning, sa han, og la til at han hadde tro på at dette også fikk virkninger for Kårstø. Han sluttet seg til Løvstakkens konklusjoner om at det vil være viktig med politisk kamp framover, og at det ikke er likegyldig hvem man gir sin stemme til.
John Robert Grønås sluttet seg til applausen.

Svein Arild Dale sa seg godt fornøyd med arbeidet som var gjort av Jan Henrik Larsen og Trond Løvstakken. Han sa også at han likte godt oppstillingen av det politiske landskapet, og at vi måtte få til endringer ved valget om to år.

Lars Olav Prestegård var noe skuffet over de geografiske begrensingene i forhold til kravet om allmenngjøring. -Hvorfor skal det ikke gjelde også de store industristedene som Odda og Høyanger, spurte han, eller være landsomfattende?

Åge Blummenfelt viste til oppslag i Dagens Næringsliv der kapitalen ikke legger skjul på hva de mener, nemlig å kompensere for gode lønnsoppgjør med større ledighet. Og Finansministeren gjør ingenting. Han kommenterte ønsket om allmenngjøring flere steder, men til det trengs dokumentasjon, og oppfordret til å dokumentere det som skjer på byggeplassene. Han ønsket lykke til videre i dette viktige arbeidet.

Fra halvårsmøtet i Elektroarbeidernes Fagforening 2003, Folkets hus Bergen. Ark.168

Halvårsmøtet i Elektroarbeidernes Fagforening, Folkets Hus Bergen 10.oktober 2003

Ove Toska sa at han ønsket et lønnsnivå som utgjorde et gjennomsnitt ved allmenngjøring. Han understreket at vi må ha et apparat som kan følge med hva som skjer ute, kanskje må vi ansette tariffinspektører. Vi må også ta tak i de uorganiserte, og viste til at et prosjekt om verving var i gang. Tilsynet beskrev han som nærmest å ligge i ruiner, overtatt av jurister og ikke fagfolk. -Denne virkeligheten burde ikke minst interessere forsikringsselskapene, sa han.

Karsten Bøe stilte spørsmål ved om arbeidsgiverne fatter poenget med allmenngjøring. Han hadde fått signaler som tydet på at arbeidsgiverne og kanskje NHO ikke helt forsto alvoret.

Gunnar Røssland sluttet seg til rosen som var gitt til fagforeningen, og benyttet samtidig anledningen til å takke for turen til Svolvær i forbindelse med Landstarifkonferansen. Han var svært fornøyd med gjennomføringen og resultatet. Han var glad for at vi fikk hevet laveste lønnsnivå sist, slik at dette kunne heve et eventuelt gjennomsnittlig allmenngjøringsnivå. Han avsluttet med å minne om at det ikke var noe nytt i historisk sammenheng at arbeidsgiverne dumpet lønningene.

Tormod Våge takket for støtten i kampen mot sosial dumping på Mongstad, og etterlyste en engelsk versjon av Landsoverenskomsten (LOK). -LOK på flere språk hadde vært svært nyttig for oss i den kampen, sa han.

Jan Henrik Larsen oppsummerte debatten med å si at det er en tid for strid og en tid for å stå sammen. –Derfor er det svært greit å registrere den breie enigheten omkring denne saken, sa han. –Fagforeningene i Norge og ellers i Europa ble stiftet nettopp for å bekjempe sosial dumping. Virkemiddelet mot sosial dumping var nettopp organisering, vi skulle stå sammen, fortsatte han. Mange har vel blitt utsatt for press for å gå med på dårlige avtaler, men dette fører bare til en nedadgående spiral. Nå er det annerledes fordi vi ikke kan organisere dem som kommer, derfor er middelet allmenngjøring. -Men vi trenger hjelp av dere, det kan komme beskjed om mobilisering, og da må vi stille!, var Larsens siste appell.

Trond Løvstakken fikk ordet til oppsummering med å si at det var hyggelig å få skryt, men at også resten av organisasjonen fortjente det. Han kommenterte kravet om overgangsordninger med at det bare betyr videreføring av dagens ordninger, og det er ikke tilstrekkelig. Han viste til at det var krevd allmenngjøring av 7 definerte anlegg fordi dette måtte dokumenteres. Han lovet at i alle fall deler av LOK skulle oversettes til flere språk.

Det ble deretter enstemmig vedtatt en uttalelse om allmenngjøring av Landsoverenskomsten, etter mindre endringer foreslått av Jon Kristian Viken.

Innkomne saker

Ove Toska la fram de to innkomne sakene. Det var et forslag til tariffpolitisk uttalelse og endring i vedtektene for klubbtilskudd.

Jon Kristian Viken tok ordet til den tariffpolitiske uttalelsen som han mente ikke tok tak i alle aktuelle krav.

Åge Blummenfelt svarte at dette først og fremst var en kritikk av solidaritetsalternativet.

Ove Toska støttet dette med å si at uttalelsen først og fremst var rettet mot myndighetene.

Robert Grønås ville at forsamlingen skulle si noe om hvor uttalelsene skulle sendes.

Forslaget til tariffpolitisk uttalelse ble vedtatt med mindre endringer foreslått av Jon Kristian Viken. Forslaget til endringer i vedtektene for klubbtilskudd ble enstemmig vedtatt. Dette innebærer at også permitterte medlemmer teller med ved utregning av klubbtilskudd.

UTTALELSER

Uttalelser fra halvårsmøtet i Elektroarbeidernes Fagforening

Uttalelse om allmenngjøring av Landsoverenskomsten.

Det ble vedtatt en uttalelse som tar utgangspunkt i at norske selskaper med ordnede lønns- og arbeidsforhold mister kontrakter til fordel for utenlandske selskaper som driver sosial dumping av timelønn og overtidsbetaling, bryter arbeidstidslovgivingen, HMS-bestemmelser og opererer med dårlige arbeidsrotasjoner og spise- og boforhold. Elektroarbeidernes Fagforening støtter kravet om å anvende Lov om allmenngjøring av tariffavtaler, som et mottiltak til dette. Foreningen krever at loven må ta inn i seg minimumsforhold vedrørende lønnsforhold, arbeidstid, innarbeidingsordninger, reise, diett og boforhold. Det er viktig å legge trykk på tariffnemnda som skal behandle kravet, for å få dette til.

Tariffpolitisk uttalelse

Det ble vedtatt en uttalelse med bestemte krav for å gå med på et nytt solidaritetsalternativ. Tidligere har moderasjonspolitikken ført til moderasjon for arbeidsfolk, mens eiere og ledere har forsynt seg grådig, og forskjellene mellom fattig og rik i Norge har økt. Følgende forutsetninger må være til stede før vi kan gå med på et nytt solidaritetsalternativ:

- Solidaritetsalternativet må inneholde rettferdig fordeling.
- En finanspolitikk som tar høyde for sysselsetting og ikke bare prisstigning.
- En arbeidsmarkedspolitikk som tar høyde for svingninger i industrien.
- En garanti og en metode for å dempe veksten i lederlønninger.
- Skatt på utbytte.
- Etter og videreutdanning på plass. Et nytt EVU utvalg med føringer.
- Effektive hinder mot sosial dumping.

Sertifiseringsordninger framfor myndighetsgodkjenning

Elsikkerhetskonferansen i regi av Norsk Elektroteknisk Komite (NEK), ble arrangert i Oslo 12-13 november 2003. Konferansen tar sikte på å samle dem som daglig må forholde seg til elsikkerhetsreglene, og dem som utformer og fortolker dem. Blant deltakerne denne gangen var Elektroarbeidernes Fagforenings utsendte Jan Henrik Larsen, Tormod S. Våge og Erik Grytdal.

Internasjonale normer og sertifisering seiler opp som de nye virkemidlene som skal ivareta framtidas sikkerhetsarbeid. Vi fikk også høre at fagbrev som ikke er oppdatert, heller ikke er i tråd med intensjonene i FKE. Da kan det fort vise seg at tiden da en ble sertifisert en gang for alle, snart er forbi.
Offentlig godkjenning, offentlig tilsyn og nasjonal utdanningspolitikk som tidligere var rettesnor for sikkerhetsarbeidet, er under omdanning og skal i fremtida underordnes nye direktiver fra EU.

Disse endringene dannet bakteppet for ulike tema. Det var likevel i debatten omkring definisjonen av en elektrisk installasjon og en maskin, med henvisning til fabrikken i Mosjøen, som sterkest synliggjorde denne utviklingen. Her markerte også Jan Henrik Larsen seg sterkt ved å angripe DSB sin tolkning av regelverket.

Konferansen satte også søkelys på branner med elektrisk årsak og feil bruk av elektrisk utstyr. Mens det fra Prosessindustriens Landsforening og fra NEK ble understreket at det lokale tilsyn skulle ha en uavhengig rolle og helst privatiseres, ble privatisering imøtegått av Johnny Olsen fra KRIPOS. Han fryktet at færre branner ble etterforsket dersom politiet måtte betale for bistand fra tilsynet. Olsen markerte seg også som en motstander av fritt salg av elektrisk materiell. Tørrkoking på komfyr ble ellers trukket fram som en meget hyppig brannårsak knyttet til feil bruk. Innledningene er for øvrig tilgjengelige på NEK sine hjemmesider.

Tormod S. Våge og Jan Henrik Larsen på Elsikkerhetskonferansen 2003. *Ark. 167*

Av Svein Arild Dale

Kvifor forsvann verfts-industrien våren 2004?

For å få svaret på dette må me gå tilbake til valet 2001. I valkampen før dette var det stort engasjement kring kursen dette landet hadde. Ting var so vanskeleg og det var so tungvint å få til noko. Ingen turte å satse og dei som turte gjorde det i utlandet. Ting er so mykje enklare der blei det sagt. Og so er alt så billeg. Arbeidskraft kostar nesten ingen ting og ingen styresmakter legg kjelkar i vegen for dei som prøver å få til noko. Altso måtte kursen endrast.

Sem-kameratane fann ut at ein måtte ta eit krafttak for næringslivet. Først måtte det store skatteletter til slik at pengesterke folk skulle bli inspirerte til å satse. So måtte marknaden få større spelerom slik at me verkeleg fekk sjå kva som var god butikk og ikkje.
Det fyrste som likevel var naudsynt var å setje opp renta slik at arbeidstakarane skjønte at det ikkje gjekk an å krevje sin del av verdiskapinga utan at dette fekk konsekvensar på andre område.

No var Sem-erklæringa allereie begynt sin misjon og alt såg ut til å gå bra. Rett nok var det litt støy rundt om kring. Det vart oppdaga at det på mange byggjeplassar florerte av utanlandsk underbetalt og grovt utnytta arbeidskraft. Til og med staten sine eigne føretak måtte krype til korset å innrømme at dei heller ikkje klarte å halde sin sti rein for dette.

No såg regjeringa at ting måtte gjerast. For å få meir effektivitet inn i Norske arbeidarar var det naudsynt å liberalisere reglane kring overtid. Fagforeiningar og tillitsvalde si innverking på dette måtte bort. Her skulle det avtalast mellom bedrifta og den enkelte arbeidstakarar, som dei likeverdige partar dei synest å vere. Og naturlegvis måtte rammene hevast slik at det som tidlegare var rekna som forsvarleg ikkje lenger hindra effektiv drift på arbeidsplassane.

Dette var likevel ikkje nok til å unngå at arbeidsløysa tok til å stige. No måtte fleire tiltak setjast i verk. Fyrst måtte ein syte for at dei som blei permitterte skulle få noko mindre å leve av, slik at dermed kom seg fortare ut att i jobb. So måtte ein syte for at perioden der ein kunne ta i mot dagpengar vart redusert slik at mange bedrifter i staden for permitteringar måtte ty til oppseiingar. Dernest måtte ein opne for lettare å kunne ta folk inn i mellombelse stillingar. Dette er jo logisk, for når arbeidsgjevarar har mogelegheit for lettare å bli kvitt folk, har ein lettare for å satse og fleire jobbar blir skapt.
Alle dei gode tiltaka som er nemnt ovanfor hasta det slik med at dei måtte takast ut av arbeidslivlovutvalet som skulle lage ei ny lov for arbeidslivet. Dette er jo naturleg all den tid at effektiv forvaltning vert hindra av prosessar som inneber eit snev av demokrati.

Som ein epilog til det overståande resonnementet kan eg nemne nokre av konsekvensane av det som har skjedd.

- ved Kleven Florø har over 600 arbeidarar misst jobben som fylje av manglande ordretilgang
- som ein fylje av det har eit titals elektrikarar i Harvest Elektro vorte oppsagde
- i Ulsteinvik står eit verft i fare for å forsvinne
- dei fleste verfta i Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal har tomme ordrebøker etter ferien 2004
- skrogproduksjonen er borte og det som er att ved Norske verft består seg av lett utrustning av skip
- vefta som er att satsar meir og meir på å selje ingeniørtenester og bygge " team " som skal lede nybygg som i vesentleg grad vert bygde ved utanlandske verft

Alt dette har hendt medan me hadde ein næringsminister som gjekk rundt å klaga over å bere på ein verktykasse som mangla verkty. Samstundes reiste hans partifelle, finansministeren, på signingsferd i mitt heimfylke og proklamerte at det var for seint å plastre ein daud pasient. Det var verftsindustrien vår han omtalte.
Like før jul høyrde me finansministeren uttale at det no ikkje var noko i vegen for at me kunne unne oss litt ekstra i julehandelen. I og med at renta er låg og mange har litt ekstra pengar mellom hendene var det berre å handle med friskt mot. Jamvel var det slik at den auka omsetnaden i varehandelen også kunne skape fleire arbeidsplassar.
Sagt på ein anna måte er det slik at om me kjøper fleire ting som me eigentleg ikkje treng, so skapar dette auka sysselsetjing.
Då var det ein tanke slo ned i meg. Eg har lenge tenkt at eg kanskje skulle skaffe meg ny motorsykkel. Rett nok er det slik at eg ikkje treng ei ny sykkel, men i og med at det no har kome nye modellar so kunde det vore moro med noko heilt nytt. I alle fall dersom det kunne hjelpe på sysselsetjinga.
Eg lyt her diverre avslutte skriveria mine då eg tykkjer det er på tide å gå i forhandlingar med kona mi. Ho kan då vel aldri finne på å nekte meg ei lita investering, som mogeleg kan sikre ein person jobb i motorsykkelbransjen framimot eit halvt år, eller?

I Løvens hule

"Løven", Trond Løvstakken er frå 1. januar 2004 fast tilsett i EL&IT-forbundet som forbundssekretær, etter over to år i engasjement i same stilling. Løvstakken kjem frå Aker Kværner Elektro der han har vore tillitsvald på heiltid sidan 1993. Trond Løvstakken er aktuell som den i LO som har fronta sosial dumping og arbeidsinnvandring siste året.

Tilbake i Bergen som hovudinnleiar om sosial dumping. *Ark.167*

I sin fars fotspor

Trond såg dagslyset for første gang på Haukeland Sjukehus for førti år sidan. Då han var i barnehagealder flytta familien til Canada. Der arbeida faren som elektrikar i oljeindustrien. Då familien kom attende til Noreg etter nokre år snakka han engelsk og måtte læra seg norsk på nytt. Trond bestemte seg i ung alder for at det var elektrikar han ville bli. Han var med far sin på ulike oppdrag i Bergen og lærde tidleg kva faget inneheldt. Endå ein gong i løpet av oppveksten bar det over "dammen". Denne gang til staten Texas nær Dallas. Her gjekk faren på skule og tok tilleggsutdanning mens Trond hospiterte i 6.kl. på ein lokal barneskule.

Attende i Noreg og etter grunnskulen var han skuletrøtt. Etter å ha hatt ulike "strøjobbar" byrja han som lærling i det som den gang heitte Stelco, seinare Aker Kværner Elektro. Det høyrer med til historia at Trond sin far var overlevande frå forliset av boreriggen "Deep Sea Driller" utanfor Fedje i 1976. Faren var aktiv innan både vernetenesta og tillitsmannsapparatet. Dette kan ha vore med å staka ut vegen for Trond sine karriereval.

Verneombod

Løvstakken har heilt sidan han byrja i faget i 1980 vore interessert i få med seg kva som skjedde på medlemsmøtene i klubben. Han møtte alltid på desse møtene, men først i 1991 vart han vald inn i klubbstyret som styremedlem. Året etter vart han sekretær i klubben og arbeida samstundes som koordinerande verneombod på Oseberg C.

– Det var på denne tida tillitsvaldkarriera skaut fart, fortel Løvstakken.

– Eg fekk tid og høve til å engasjera meg både i faglege og politiske saker,

Av Kristian Pedersen

Trond Løvstakken har eigen MC-klubb. Løven`s MC tel 5 medlemmar og er ein særs aktiv klubb. *Ark. 171KP Stord*

Forbundssekretæren på jobb. Frå landstariffkonferansen i Svolvær. Ark.167

mimrar forbundssekretæren.
– Øøhmm.
"Løven" kremtar på sin karakteristiske måte. Det høyrest ut som om han står på raudt lys i eit vegkryss og rusar sine 1000 kubikk. Grønt lys, han køyrer vidare:
– Mitt første politiske "stunt" var knytta til EØS-avtalen.
Løvstakken kremtar og mimrar vidare:
– Eg tok initiativ til å starta ein underskrift-skampanje for utsetjing av EØS-avtalen. Den byrja på Oseberg, men fekk snart tilslutning frå heile Nordsjøen.
Dåverande miljøvernminister Thorbjørn Berntsen var invitert til Oseberg på denne tida for å sjå på noko nytt på miljøfronten. Trond spurde plattformsjefen om å få møta Berntsen, men fekk nei.
Dei som kjenner Løvstakken veit at han ikkje tar "nei" for eit svar.

Sjølvsagt klarde han å "snubla" over statsråden ute i prosessanlegget og fekk overlevert underskriftene.
Forbundssekretæren ser på tida i vernetenesta som ein lærerik periode og mykje av kunnskapen og interessa kom nok til på den tida.
I august 1993 fekk Jan Olav Andersen jobb i EL&IT-forbundet. Andersen var på den tida klubbleiar i Løvstakkens klubb. Trond rykka då opp til nestleiar og vart året etter vald til klubbleiar. Trond Løvstakken var på den tida også hovudverneombod.

– Er me einige gjer me ting saman med LO. Er me ueinige, gjer me det likevel.

Arbeidsinnvandring og sosial dumping

Ballen byrja å rulla då eit medlem som arbeida på Mongstad rapporterte til sin tillitsvalde om lønsforholda til tyske elektrikarar på anlegget.
Dei hadde ei timeløn som var veldig mykje lågare enn norske elektrikarar.
Saka vart eit skuleeksempel på korleis eit velfungerande system handsamar sakene linjeveg.
Forholda vart rapportert til distriktssekretær Jan Henrik Larsen som var raskt ute i media og fekk blest om saka. Larsen sende saka vidare til forbundet og Løvstakken som på den tida var i engasjement som forbundssekretær fekk ansvar for den vidare handsaming.
Forbundssekretæren rådførte seg med juristane i LO om saka. Løvstakken og resten av olje- og anleggsutvalet trudde det var lover som regulerte dette. Overraskinga var stor då det viste seg at vertslandet sine tariffmessige avtalar ikkje gjeld for dei utanlandske arbeidarane. Derimot gjeld alle lovmessige avtalar.
Arbeidsmiljøloven gjeld også fullt ut for alle arbeidstakarar, uansett nasjonalitet. Det er med andre ord ikkje noko krav til minsteløn i Noreg. Då utvalet vart gjort merksame på dette, bestemte dei seg for å få "Lov om allmenngjøring av tariffavtaler" til å gjerast gjeldande. Frå forbundet si side vart det søkt om allmenngjøring for landsoverenskomsten på fleire av petroleumsanlegga på fastlandet. Søknad om dette vart vidaresendt til LO.

– Du har hatt fleire uttalar til riksdekkjande media om arbeidsin-

nvandring og sosial dumping, på vegner av LO. Følgjer ein slik innverknad med stillinga som forbundssekretær?

Løvstakken trekkjer på smilebandet.
– Innlytelse er ikkje noko du får, det er noko du tar.
– Eg følte at det gjekk litt tregt med LO å få fokus på saka. Når ingen andre kom på banen, var det betre at eg uttalte meg enn at ingen andre gjorde det, seier forbundssekretæren.
Trond Løvstakken er utålmodig av natur og klarar ikkje å sitja med nevane i fanget når det er noko han brenn for. Han synest Landsorganisasjonen er ganske tungrodd i forhold til EL&IT-forbundet. På ei anna side er nok Løvstakken vorte litt meir tålmodig etter at han byrja i forbundet.
– Eg er vorte meir audmjuk i forhold til det faktum at ting tek tid, seier han.

På Forbundskontoret

I det daglege arbeidet på forbundskontoret har Trond ansvaret for saker som er knytt til on/offshore, industri og anlegg. Rotasjonsordningar er også eit av hans spesialområde. Å få til 12-16 rotasjon er eit viktig mål, som han arbeidar mykje med. Elles går mykje av tida til handsaming av tvistesaker. Dette arbeidet kan til tider vera veldig frustrerande, seier forbundssekretæren. Han erfarer at sakene blir vanskelegare å handsama når dei kjem opp på forbundsnivå. Dette mykje på grunn av inkompetanse og feighet på arbeidsgjevarsida, seier han.

Trond Løvstakken er også med i olje og gassutvalet til LO. I dette utvalet har dei eit næringspolitisk fokus. Bruk av norsk gass i Noreg er eit viktig tema. Dette femnar også om industripolitikken, som dessverre er heilt fråverande hjå regjeringa, men som fagrørsla er svært oppteken av. Her har medlemmene i utvalet skaffa seg politisk innflytelse og knytt kontaktar med politikarar på Stortinget.

– Innflytelse er ikkje noko du får, det er noko du tar.

Løvstakken trekk fram politisk innflytelse som veldig viktig i dette "gamet". Forbundssekretæren ser ut til å trivast godt i dette utvalet. Her dreg ulike fagforbund innan olje og gass lasset saman.
– Er me einige gjer me ting saman med LO. Er me ueinige gjer me det likevel, men då på vegner av eige forbund, seier Løvstakken.

Hus på Paradis, hytte på Grünerløkka

Trond og sambuar Monica frå Bømlo er vekependlarar mellom huset på Paradis i Bergen og hytta på Grünerløkka i Oslo. Hytta, som han og Monica kallar det, er forbundet si leilegheit som Trond har til rådvelde. Den er fint innreia med berre ubehandla furu og paret trivest i den.
På spørsmål om "Løven" har tenkt å bli Oslogut er svaret definitivt nei. Når helga kjem og det er vår i lufta må Trond til Bergen for å møta vener og for å køyra turar med motorsykkel.
Trond er lidenskapeleg MC-entusiast og har eigen MC-klubb. Løven's MC tel fem medlemmer og er ein særs aktiv klubb. Er på turar og treff kvar helg i sesongen. Klubblokalet er på loftet heime hos Trond.

Montørforum var så heldig å få ta ein kikk inn i lokalet med eigen bar og ei stor samling av "ting og tang". Alt frå ølboksar til tøymerker, pins og motorsykkeldeler. Alt saman i sirleg orden og kvar ting på sin eigen plass. Det same inntrykket sit att når ein er innom heimekontoret. Her er hyllemeter med møtereferat og dokument i kronologisk rekkjefølgje og bøker om alt du treng vite. Og mykje meir. Snakk om orden på sysakene, denne karen kunne like gjerne vore riksarkivar.

I Løvens hule. Trond visar fram suvenirar frå MC-treff han har delteke på. *Ark. 171KP Stord*

Merkefest 2003

Markeringen av fjorårets jubilanter i Elektroarbeidernes Fagforening fant sted i foreningens lokaler i Kalfarvei 71 i Bergen og i Osen 4 på Stord, fredag 5.desember. I Bergen sto fagforeningens leder Ove Toska for merkeutdelingen og på Stord fagforeningens nestleder Kjell Sverre Aasheim. På menyen for dem som hadde anledning til å møte sto retter tilpasset årstiden, som pinnekjøtt og godt drikke.

25-årsjubilant Øyvind Gjerde til høyre, mottar merke av fagforeningens nestleiar Kjell Sverre Aasheim på Stord. *Ark.Stord*

25-årsjubilant Ingulf Antonsen til høyre, mottar merke av fagforeningens nestleiar Kjell Sverre Aasheim på Stord. *Ark.Stord*

25-årsjubilant Tore Robberstad til høyre, mottar merke av fagforeningens leder Ove Toska i Bergen. *Ark.169*

50 årsjubilanter

Thor Gunnar Bjerkeland, Torvald Bruvik og Dagfinn Kartveit.

40 årsjubilanter

Nils Halland, Håkon Jensen, Olav Erik Ringheim, Rolf Selvik, Olav O. Eikeseth og Andreas Arne Fleten.

25 årsjubilanter

Jan Olav Andersen, Steinar Alsaker, Per-Steinar Englaustad, Øystein Grov, Stein Hagesæter, Svein Haukeland, Jan Henrik Larsen, Tore Robberstad, Johnny Romarheim, Magne Røssland, Thorbjørn Øvrebø, Odd Harald Gjerde, Magnar Grotle, Tor Hagen, Alfred Husa, Leif Kåre Johannesen, Lars Arne Kolås, Roar Løseth, Jarle Mork, John Arne Myrvoll, Johan Negardsøy, Svein Aage Olsson, Bjørn Sigmund Sandvik, Atle Sjursen, Jon Snilstveit, Endre Arvid Strømme, Ingulf Antonsen, Øyvind Gjerde, John Gundersen, Ove Kambestad, Paul Matre, Stig Arne Sandnes, Olav Takla, Hans Erik Tangen, Jan Tvedt, Atle Åsli og John Egil Vik.

25-årsjubilanter i Bergen. Fra venstre Magne Røssland, Thorbjørn Øvrebø, Jan Olav Andersen, Johnny Romarheim, Per Steinar Englaustad, Jan Henrik Larsen, Svein Haukeland, Stein Hagesæter, Steinar Alsaker og Øystein Grov. *Ark.169*

Under til venstre: 40-årsjubilanter i Bergen. Fra venstre Olav Erik Ringheim, Nils Halland, Rolf Selvik, Håkon Jensen og foreningens leder Ove Toska. *Ark.170*

Under: 50-årsjubilant Thor Gunnar Bjerkeland til venstre, og foreningens leder Ove Toska. *Ark170*

Nye tanker i Svolvær

Fondsoppbygging for EVU gjennom ELBUS-midler, var nye og spennende tanker som fikk full støtte på Landstariffkonferansen. Men også forslagene om å opprette tariffinspektører lik dem den internasjonale transportarbeiderføderasjonen anvender overfor skipsfarten, er framtidsrettet nytenkning.

Fredag 26. september gikk 18 av de 20 delegatene fra Elektroarbeidernes Fagforening om bord i hurtigruten i Bergen, med kurs for Landstariffkonferansen i Svolvær. Da var forslagene til konferansen forlengst innsendt, og hovedretningen fra fagforeningen lagt. Med eget møterom ombord ble turen oppover brukt til å gjennomgå og diskutere innholdet innenfor de aktuelle temaene. Dermed ble reistiden gitt både et nyttig og sosialt innhold, med Norge selv som ramme rundt.

Ingen avklaring om oppgjørsform

Landstariffkonferansen som holdes før hvert hovedoppgjør legger premissene for de krav som EL&IT forbundet stiller til hovedoppgjøret for elektromontørene i privat sektor.

Men verken delegatene våre, eller konferansen ellers ville i år konkludere i forhold til oppgjørsform eller prioriterte krav, til det følte en seg foreløpig for usikker. Store utredninger er i gang i forhold til pensjonsspørsmål og arbeidsmiljølovgivning, og tunge saker som kamp mot sosial dumping og etter- og videreutdanning er viktige for vårt forbund. Store og viktige samfunnsspørsmål trekker i retning av samordnete oppgjør, mens vektlegging av lønnspørsmål og andre tariffsaker trekker i retning av forbundsvise oppgjør.

Det betyr likevel ikke at Landstariffkonferansen var en forsamling uten meninger. Elektroarbeidernes Fagforening hadde sendt inn forslag både til uttalelser og konkrete forslag til tariffpolitikken. Og ikke minst forslag på Karsten Bøe som medlem av forhandlingsutvalget. Han ble da også valgt.

Fagforeningen hadde sendt inn forslag til støtte for almenngjøring av tariffavtaler, forslag til støtte for tilsyn, faglige forskrifter og fagutdanning, forslag til styrking av arbeidet i forhold til kunnskap om europeisk selskapsdannelse, og til tariffpolitisk uttalelse. Arvid Frisvik sto bak en

Karsten Bøe, klubbleder i ABB OS ble valgt som medlem av forhandlingsutvalget etter forslag fra Elektroarbeidernes Fagforening. *Ark.167*

Arvid Frisvik sto bak en uttalelse til støtte for fortsatt industriproduksjon i Høyanger og Årdal. *Ark.167*

På Hurtigruta på vei til Landstariffkonferansen. Fra venstre Terje Espeland, Karsten Bøe, Svein Arild Dale, Henning Haaland, Arne Runnane, Jan Henrik Larsen, Kjell Sverre Aasheim, Svein Vikøren, Arne Nesheim, John Robert Grønås, Torild Gudim, Gunnar Røssland, Ove Toska, Jon Kristian Viken, Tore Røsæther, Atle Rasmussen, Svein Østensen og Arvid Fristad. *Ark.164*

uttalelse til støtte for fortsatt industriproduksjon i Høyanger og Årdal. Fagforeningen fikk godt gjennomslag for sine forslag. Uttalelsene fra Landstariffkonferansen kan ellers leses på El&IT-forbundets nettsider.

EVU og kontroll av ekstramidler

Etter- og videreutdanning er fortsatt et viktig punkt for forbundet, og det var også eget punkt på dagsorden. Her hadde fagforeningen fremmet et viktig forslag knyttet til debatten om ELBUS. Bakgrunnen var blant annet misnøye med at ekstra midler som tariffområdet (LOK) aleine tilfører forbundet både gjennom ELBUS og 1/8-delsfondet (tariffgebyrmidlene), ikke har vært under direkte kontroll av representanter for LOK-området.

Med andre ord har det blitt oppfattet slik at det LOK-området har ytt ekstra, har blitt fordelt på sektorer som ikke har villet yte noe ekstra.

Det lyktes gjennom forslagene å overføre styringen av ELBUS til forhandlingsutvalget på LOK, mens det for 1/8-delsfondet sin del bare endte med en presisering av bruken av midlene.

I forhold til tariffoppgjøret gav ELBUS-vedtaket også fullmakt til å forhandle om å bruke ELBUS-midlene til å bygge opp fond til etter- og videreutdanning, med åpning for stipendutbetaling.

Tariffinspektører

Med bakgrunn i flere tilfeller av sosial dumping, svart arbeid og lignende, fremmet fagforeningen to forslag som går i retning av å etablere en ordning med egne tariffinspektører. Det ene gikk ut på å gi de regionale verneombudene en utvidet rolle, mens det andre gikk ut på å opprette egne installasjonsinspektører med myndighet til å kontrollere lønn, arbeidstillatelse, arbeidstid, boforhold og skatt. Forslagene ble vedtatt oversendt forhandlingsutvalget for videre behandling.

Det ble sjølsagt også diskutert en rekke endringer og forbedringer til avtaleteksten i Landsoverenskomsten (LOK). Disse fremgår av protokollen og er tilgjengelig ved henvendelse til Elektroarbeidernes Fagforening.

Midlertidig ansettelse – et skritt tilbake

Av Nils Gunnar Knutsen

Under regjeringens forslag til statsbudsjett for 2004 prøvde arbeidsminister Victor Normann å overkjøre Arbeidslivslovutvalget og åpne for midlertidige ansettelser.
Denne gangen klarte vi å stoppe fremstøtet til Bondeviks høyreregjering. Men de vil nok til å prøve seg igjen. Det er derfor viktig at de tillitsvalgte er på hugget og kjenner til lovverket og ulempene ved midlertidige ansettelser.

Tupp bak som takk for innsatsen

På 70 – 90 tallet var det mange innen elektrobransjen som ble ansatt på prosjekt. Det var gjerne i de største bedriftene (konsernene) at bruken av midlertidig ansettelse var størst, men også blant småinstallatører var ikke dette uvanlig. Når store prosjekter skulle gjennomføres var det å hente inn arbeidsledige elektrikere og ansette dem på prosjekt. Når prosjektet var ferdig var det en tupp bak som takk for innsatsen. Det var svært få som fikk fast ansettelse.

På slutten av 80 tallet, begynnelsen av 90 tallet var det lite arbeid og det var mange elektrikere som enten ble permittert, eller ble oppsagt. Så kom det noen store prosjekter både på land og i Nordsjøen. Firmaene som fikk anbudet på disse store prosjektene hadde ikke nok folk selv og måtte derfor ut på markedet å hente inn flere elektrikere. I stedet for å tilby fast ansettelse, så ansatte de elektrikerne på prosjekt, eller midlertidig ansettelse.

Jeg var en av dem som havnet inn i denne kategorien. Vi reiste rundt på store prosjekter både til lands og til vanns for forskjellige arbeidsgivere. Vi klarte stort sett å holde oss i arbeid, men det å ikke ha noe fast å forholde seg til, det var ingen ønskesituasjon.

Ansatte elektromontører som hjelpearbeidere

På begynnelsen på 90 tallet, hadde en "såkalt" seriøs elektrobedrift i Bergen en helsides stillingsannonse i Bergen Tidende der de søkte etter flere hundre hjelpearbeidere med elektrobakgrunn, for midlertidig ansettelse til et stort prosjekt i Nordsjøen (Oseberg C).

Bedriften trengte elektromontører, men så sitt snitt til å spare store lønnsutgifter, og ansatte derfor montørene som hjelpearbeidere. Beskjeden som ble gitt når spørsmålet om lovligheten av denne ansettelsesmetoden kom opp, var at hvis ikke vi tok i mot dette tilbudet kunne vi bare finne oss noe annet å gjøre. På den tiden var arbeidsledigheten stor og mange hadde familie som skulle forsørges, så valget var ikke så vanskelig.

En lykkelig slutt

Et annet eksempel fra den tid var når Kværner skulle ansette 40 elektrikere på prosjekt til et stort offshore prosjekt på Rosenberg verft i Stavanger. Vi ble prosjektansatt for et par måneder. Rotasjonsordningen våres var 10-4. Det vil si ti dager på jobb og "hele" fire dager hjemme hos familien. Vi ble innkvartert i noen gamle utransjerte brakker som var moden for skraphaugen. Vi stod på og jobbet så svetten silte i håp om å få fast ansettelse, men hver gang prosjektansettelsen gikk ut ble den forlenget med noen måneder. Men denne historien hadde som i eventyret en lykkelig slutt. Etter et år som prosjektansatt fikk vi tilbud om fast jobb i julepresang.
Og i 1994 kom det en forbedret lov (§58 A i Arbeidsmiljøloven) som reduserte bedriftenes mulighet til midlertidig tilsetting. Erfaringene var at den tidligere §58 nr. 7 var et for dårlig verktøy mot at bedriftene ansatte midlertidig.

Et todelt arbeidsliv

Det å være midlertidig ansatt er selvfølgelig bedre enn å gå arbeidsledig, men likevel en dårlig løsning.

Vi får et todelt arbeidsliv der de fast ansatte har trygge og gode avtaler, mens de midlertidig ansatte må stresse på for kanskje en gang å kunne bli en av de fast ansatte.

De vil ikke være fremst i rekken når bedriften sender ansatte på etter- og videreutdanning, og heller ikke være med på bedriftens pensjonsavtaler. Noe som gjør at de kanskje aldri får en mulighet til å kunne avslutte arbeidskarieren før fylte 67 år.

Andre momenter som kan nevnes i denne sammenhengen er at en som ikke er i fast jobb vil få problemer med å få lån i banken. En er trolig også mer tilbakeholden med å sette barn til verden med et ustabilt ansettelsesforhold. En slik situasjon krever trygghet.

Fra FAFO-rapporten: Kortidsansettelser i elektrobransjen (1994)

fakta

Visste du at..

Overtidsbruk er større i bedrifter som bruker midlertidige ansatte, enn andre bedrifter i samme bransje som bare har fast ansatte?

De som er midlertidig ansatt, nesten uten unntak, ikke får tilbud om kurs eller etterutdanning i bedriften?

Bruken av midlertidige ansettelser ikke skyldes markedsmessige forhold, men ledelsens syn på fleksibilitet og den generelle personalpolitikken?

Det ikke er forskjell i resultat mellom bedrifter innen samme markedsområde, enten de bruker midlertidige eller fast ansatte?

Om lag halvparten av bedriftsledelsene mener bruk av midlertidige ansettelser ødelegger bedriftskulturen?

Om lag halvparten av de tillitsvalgte i bedrifter som bruker midlertidige ansettelser, mener arbeidsmiljøet blir dårligere ved en slik personalpolitikk?

Undersøkelser viser at 70 prosent av de tillitsvalgte ikke ser noen fordeler ved bruk av midlertidige ansettelser?

Det er i de største bedriftene (konsernene) bruken av midlertidige ansettelser er størst?

Midlertidige ansatte har vanskeligere for å få lån til bolig, eller at betingelsene for lånet blir dårligere enn de som kan vise til fast ansettelse?

Innleie av arbeidskraft fra andre bedrifter er et alternativ til midlertidig ansettelse i egen bedrift?

ELBUS - ut på klubblederkonferansen

På klubblederkonferansen i Folkets Hus i Bergen 22. januar møtte det denne gangen 25 klubbledere. Der ble det diskutert forhold omkring både tariffoppgjøret og forbundets organisasjonsdebatt. En viktig orienteringssak på konferansen var det såkalte ELBUS-ut-prosjektet. ELBUS har tatt initiativ til å komme seg ut for å hjelpe de lokale fagforeningene og Nelfoforeningene å komme i gang med felles kursopplegg. Det er nå enighet om å komme ut med et felles kurstilbud i første halvår i år i Bergen. Dette skal ta utgangspunkt i feilprosenten i bransjen vår. Samsvarserklæring, jording, nettyper, tilrettelegging og planlegging, og forskrifter er tema. Det er plan om 5 dagers kurs (1+2+2 dager). Dette skal kjøres som et prøveprosjekt i Bergen før sommerferien. Tidspunkt for kurset er ca 12-18.30. Dersom kurset blir vellykket så vil det settes opp flere kurs. Lignende opplegg vil vi prøve å få til etter hvert også i Sunnhordland og Sogn og Fjordane.
Ta dette spørsmålet opp med ledelsen ute i bedriftene. Kjenner de til det?

Fra klubblederkonferansen i Folkets Hus i Bergen 22. januar 2004. *Ark.170*

En dag var hela jorden såld

Cornelis Vreeswijk
1937-1987

En dag var hela jorden såld:
Det blev ett herrans liv!
Vad ska en køpman ta sig till?
Vad blir nu hans tidsfördriv?

Man ställde till med en kongress
dit alla køpmän kom
Då sporte folk, då frågte press:
Vad är det frågan om?

Det finns inget at køpa mer
och handeln ligger still
och ingenting att schakra om.
Vad ar det då ni vill?

Och køpmän satt i många dar
och här är vad dom fann:
När ingenting kan køpas mer
så seljer vi varann!

En dag var hela jorden såld:
Det blev ett herrans liv!
Vad ska en køpman ta sig till?
Vad blir nu hans tidsfördriv?

Cornelis Vreeswijk

Av Svein Arild Dale og Erik Grytdal

Inga framtid utan kunnskap!

Dyktige lærlingar

I Leirvik i Sogn er det to dyktige lærlingar. Steinar Birkeland og Tore Loneland, begge lærlingar hos Rysjedal Elektro A/S, deltek no i tevlinga om å bli Noregs beste lærlingar i elektrofaget. Begge er i 8. halvår av opplæringa og har vore igjennom fyrste opptaksrunde i Noregsmeisterskapen. Der vart dei h.h.v nummer ein og to i Sogn og Fjordane. På landsplan enda dei som nummer 7 og 15.
Neste steg er 2. opptaksrunde, der dei 40 beste på landsplan deltek. Dette er ei teoretisk/praktisk prøve som skal gå føre seg i mars. Derifrå går dei 6 beste vidare til landsfinalen, som vert avvikla under Eliaden våren 2004. Elektroarbeidernes Fagforening ynskjer dei begge lukke til vidare i tevlinga og fram mot fagbrevet.

Steinar Birkeland og Tore Loneland hos Rysjedal Elektro A/S, er lærlingar som held høgt fagleg nivå. Det er og Steinar Birkeland som ar avbilda på framsida av bladet. Ark.S.A.D

Hyllestad Arbeidarparti har skjønt det

Hyllestad Arbeidarparti er uroa over situasjonen til ein del av næringane i kommunen, og særleg gjeld det skipsverftet. Skipsindustrien og særleg skrogproduksjonen vert flytta til lågkostland. Att står lettare utrustning og kompetansekrevjande tekniske installasjonar. Då må ein syte for at ein har dei beste fagarbeidarane og ingeniørane. Til det trengst eit skuleverk som utdannar dyktige fagfolk og som kan gje etterutdanning slik at arbeidarar som har jobba ei stund har oppdaterte kunnskapar til ei kvar tid. Fleire faggrupper har kjempa for etterutdanning lenge, og Hyllestad Arbeidarparti nemner elektrikarane som ei av dei. For å få til etterutdanning er det naudsynt med oppbygging av eit nasjonalt fond som kan yte bidrag til folk med lang yrkeserfaring som treng påfyll av teoretisk kunnskap. Hyllestad Arbeidarparti føreslår difor oppbygging av eit slikt fond som eit tema i det pågåande arbeidet med utforminga av partiprogrammet til den neste stortingsperioden.

Av Erik Grytdal

Easy comes - easy goes

Tore Røsæther på vei inn til Os videregående. *Ark.169*

Det er tirsdag morgen en tidlig grå vinterdag. Jeg sitter i bilen til Tore Røsæther, på vei til Folkets Hus i Håkonsgaten. I dag skal yrkesskoleelevene ved Os videregående skole få besøk av LO i Hordaland. Vi går opp på LO-kontoret for å få med nødvendig materiell som brosjyrer, og små tulleting som nøkleringer, pins og karameller. Promoteringsmateriell kalles det vel av markedsføringsideologene som er mer opptatt av innpakningen enn av innholdet. LOs ungdomssekretær som er sykemeldt har kommet ens ærend ned for å sikre at vi får med de riktige overheadene. Han gir Tore noen gode råd før vi blir ønsket lykke til. Med denne lasten setter vi kurs for Os.

Tore er oppglødd. Han har nettopp kommet hjem fra en ungdomskonferanse på Sørmarka, som har vært svært vellykket. Han forteller om opplegget som har gitt trening i både møteledelse og redaksjonsarbeid. - Grådig spennende, vi lærer utrolig mye på slike kurs, sier han. Det er dette han vil. Engasjementet for fagbevegelsen er stort og ekte. Tore er 25 år og elektriker hos Profitek. Han tok læretiden sin hos ABB Installasjon, hvor han straks ble vervet, og etter hvert ble talsmann for lærlingene. Men lærlingekontrakt er ingen garanti for fast ansettelse etter avlagt fagprøve. Og som mange andre nyutdanna elektromontører måtte han også ut å se seg om etter andre arbeidsgivere.

Sammen med fagbrevet tok han også med seg det faglige engasjementet når han søkte jobb hos Profitek, og det siste la han heller ikke skjul på. –Jeg spurte rett ut hvordan de stilte seg til fagforeningen. Og da de svarte at de var positiv, og at de også så fordelen av å forholde seg til bare en motpart, var saken grei.
Siden har han ofte måttet be om permisjon for å utføre tillitsverv og annet arbeid for fagbevegelsen, noe som arbeidsgiveren ikke alltid har vært like glad for. For i de lokale ledd i LO er de naturlig nok snar med å gripe tak i ungdom med engasjement. Tore er nestleder i ungdomsutvalget i det lokale distriktet i EL&IT forbundet, og er aktiv for få ting til å skje. I sommer var han også blant dem som deltok i LOs sommerpatrulje i Bergen.

Før vi tar av mot Os videregående på Kolskogen, stopper vi ved en Shellstasjon og får oss en matbit, vi er tidlig ute. Vi finner skolen greit og henvender oss i en resepsjon som ikke akkurat er i nærheten av hovedinngangen. Men damen i skranken er hyggelig, og hjelper oss med å fortelle hvor vi skal. Vi går inn på Elektro, og treffer folk på lærerværelset. Noe har glippet i forbindelse med forberedelsene, for vi kommer uventet. Vi har fått lov å komme på skolen for å snakke til elevene om arbeidslivet og organisasjonene, men håper også på et nærmere forhold gjennom gratistilbudet om elevmedlemskap. Tore er spent på hvordan lærerne stiller seg til LO. Han er klar

over lærernes autoritet som opinionsdannere, og vi befinner oss ikke hvor som helst i Norge, men midt i Frp-land.
Men vi blir tatt vel imot og får kaffe. Bare hyggelig dette, og vi får gode råd om hvordan reaksjonsmønsteret blir hos sekstenåringene på elektrolinjen når de blir pådyttet for mye teori på en gang.

Tore går rett på sak med medbrakte overheads. Elevene får vite om både LO og EL&IT forbundet, og om arbeidet som opptar elektromontørene i privat sektor akkurat nå, nemlig kamp mot sosial dumping og allmenngjøring av tariffavtaler. En velvillig lærer i hjørnet trekker temaet ned på jorden og spør klassen hva en tariffavtale er. De er slett ikke uvitende om at dette handler om lønn, og Tore forklarer nærmere.
På spørsmål får vi vite at en fem-seks av elevene har arbeid ved siden av skolen, eller har hatt sommerjobb. Lønn og arbeidsforhold er de opptatt av, og det er relevant. -Finnes det ikke en minimumslønn som arbeidsgiveren må betale?, blir det spurt. –Nei, loven sier bare at det skal betales lønn, svarer Tore.

Også LOs politiske rolle blir berørt, og arbeidsmiljøloven som for tiden er under behandling. –Men her i Os er det kanskje bare Frp-ere som helst ikke vil at noen skal blande seg inn i det som skjer i arbeidslivet? Men de protesterer. –Det er vi ikke, det er ikke sant at alle i Os er Frp-ere!
Og det er sant. Egentlig er det en gjeng med fine ungdommer som også er åpen og spørrende til arbeidslivet som de snart skal inn i for fullt. Og de vil ikke bli tatt til inntekt for noen. Heller ikke uten videre LO, og de vil vite hva det koster å være LO-medlem. Men når kompliserte forsikringsordninger bringes opp avtar oppmerksomheten om foreleseren, og det brer seg en viss uro. Men han henter seg inn igjen og forteller fra LOs sommerpatrulje. Da er de med igjen.

LOs utdanningsfond som krever tre års medlemskap for å få ta del i, er trolig et godt argument for å opparbeide seg ansiennitet som LO-medlem. Nesten alle tegner seg på det gratis elevmedlemskapet. For noen blir det kanskje bare et flyktig forhold. Easy comes, easy goes som det sies på nynorsk. For andre blir de synliggjøringen av at spådommen om fagbevegelsens snarlige død er betydelig overdrevet.

Vi går til bilen en god del klokere. Os er ikke så verst likevel.

Tore Røsæther orienterer elevene på elektro ved Os videregående om LO og EL&IT forbundet. *Ark.169*

notiser

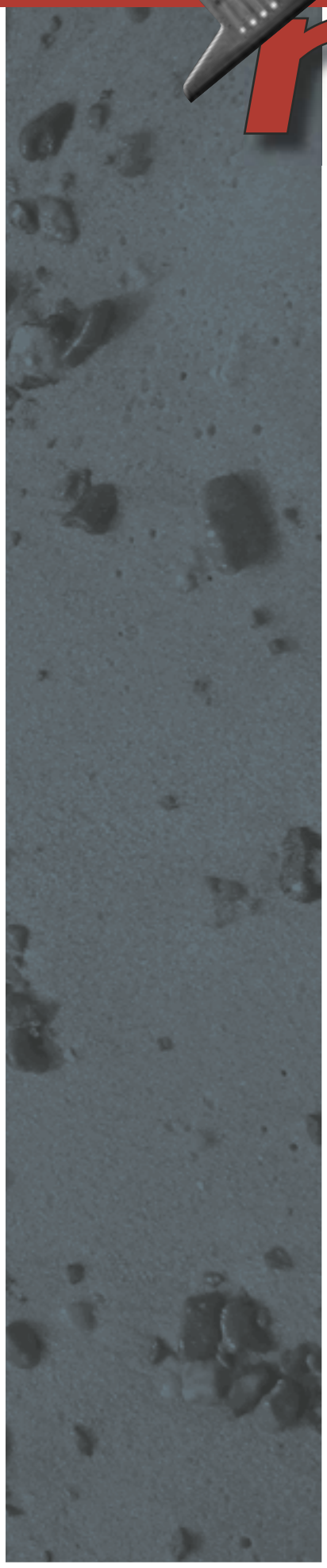

Klubbtilskudd også for permitterte

Representantskapet har nå endret reglene for klubbtilskudd fra fagforeningen slik at også permitterte medlemmer regnes med når antallet medlemmer legges til grunn. Merk også at dere kan søke om ekstra klubbtilskudd dersom klubben har spesielle behov. Det ble i fjor delt ut ekstra klubbtilskudd fra fagforeningen på til sammen 112500 kroner.

Avtaler ved eierskifte

Stadig flere klubber opplever endringer i eierforholdet i bedriften der de er ansatt. Vær oppmerksom på at kollektive rettigheter ikke automatisk følger med ved virksomhetsoverdragelser og navneskifter, sjøl om individuelle rettigheter videreføres. Sørg derfor for å få formalitetene på plass ved å fornye tariffavtaler, forsikringsavtaler og lignende, ellers står dere kanskje uten!

Hold deg oppdatert

Vi minner om at EL&IT forbundet har egne nettsider med nyttig informasjon som du bør avlegge et besøk innimellom. For deg som vil ha daglig oppdaterte nyheter om fagbevegelsen på nettet anbefales dessuten Norsk Laborstart på www.laborstart.org/no/ Også LO-aktuelt med siden www.lo-aktuelt.no/ anbefales for deg som vil være oppdatert. SV sin nettside Det Røde Surfebrettet på www1.sv.no/eksternt/ har mange nyttige lenker for arbeiderbevegelsen.

LO-kongressen 2005

LO-kongressen er LOs høyeste organ og samles hvert fjerde år. Neste kongress er 7-12. mai 2005. Det er riktignok en stund til, men nå er det tid til å fremme forslag og diskutere disse i klubben og fagforeningen. Forslag som skal fremmes må nemlig være innsendt til forbundet innen 1. september i år.

Utdanningskonferanse

Studieutvalget i EL&IT forbundet distrikt Hordaland og Sogn og Fjordane, gjennomførte 10. november 2003 en fagutdanningskonferanse i Folkets Hus i Bergen. Konferansen var en oppfølging av forbundets fagutdanningskonferanse på Sørmarka i august. Hovedtema var utdanningsutredningen "I første rekke" NOU 2003:16, der innleder var leder av utviklingsavdelingen i EL&IT forbundet Tove Johansen. Med seg fra forbundet hadde hun også Are Solli. Arvid Kjøsnes fra AOF og Tore Haugland fra Telenor Mobil innledet under temaet etter- og videreutdanning i egen bedrift. Det møtte omlag 25 deltakere på konferansen, og der de fleste kom fra Elektroarbeidernes Fagforening.

Organisasjonsdebatten i EL&IT

Debatthefte er nå sendt ut til klubbene. Klubbene kan nå diskutere dette fram til påske med svar til fagforeningen. Fagforening og Distrikt skal så behandle dette videre, og sende innspill til forbundet innen 15. mai. Forbundet skal så behandle det på landsstyremøte i desember 2004. Endelige vedtak må gjøres på Landsmøte i 2006. Styret i fagforeningen har laget et litt forenklet diskusjonsgrunnlag. Klubbene bestemmer sjøl hvor dypt man vil gå inn i dette.

Innleder på utdanningskonferansen 10. november var leder av utviklingsavdelingen i EL&IT forbundet Tove Johansen. *Ark.169*

Fra utdanningskonferansen 10.november 2003. A*rk.169*

Ben Ståle Henriksen. *Ark. KP. Stord*

Av Erik Grytdal

Mellom noen av linjene

Nye måter å tenke utdanning på er i anmarsj i EU, og Norge er igjen blant de flinkeste i klassen. Mye av tankegodset er rein høyreideologi, mens andre ting kan ha en utdanningsfaglig forankring. Nye ord og begreper på utdanningsområdet leder oss til å tolke virkeligheten i bestemte retninger. I kampen om ordene er Etter- og videreutdanning (EVU) i alle fall et begrep vi bør holde fast på

Utdanningsutredingen NOU 2003: 16 som skal behandles i vår, varsler store endringer på utdanningsområdet i Norge. I første omgang som del av en nyliberal tenkning, og tilpasning til EUs mål om å bli verdens ledende kunnskapsbaserte økonomi innen 2010. Men også ideologisk som en ny måte å tenke utdanning på.

Som nyliberal tenking går omleggingen av undervisningssystemet går kort og godt ut på at det offentliges rolle som den som fastsetter innhold og tilbyr undervisning, skal svekkes. Innholdet skal i større grad bestemmes av individet selv eller næringslivet, og private undervisningstilbud skal spille en større rolle. Offentlig styring skal avløses av indirekte virkemidler.

Manglende bedriftsøkonomisk belegg for at kunnskap inn gir økt verdiskaping ut, peker i retning av å begrense utdanningstilbudene utover videregående. Man vil heller spesialisere eller tilpasse langt flere innenfor bestemte funksjoner i bedriftene. Det du leverer blir viktigere enn det du kan. Produksjonslivets krav til dokumentasjon av arbeidet overordnes dokumentasjon av individuell formell kunnskap. Slik skal kunnskapen "bygges inn" i produktet som produseres. Da flyttes også eiendomsretten til kunnskapen, fra arbeideren til arbeidet.
Omdanningen av utdanningssystemet og kampen mellom tradisjonell formell kunnskap og realkompetanse handler i høyeste grad om *hva* som skal dokumenteres og sertifiseres, arbeideren eller arbeidet. Eller eventuelt hvilken dokumentasjon som skal overordnes den andre.

Prinsippene i det nye utdanningssystemet

Den nye måten å tenke utdanning på, bryter på en radikal måte med de verdiene og den praksisen vi tidligere har lagt til grunn.
Hittil har vår utdanning hatt et kollektivt og avsluttende perspektiv, og bygget på enhetsskolen og folkeopplysningstanken. Det har betydd at ikke bare skulle alle samfunnsklasser ha et enhetlig skoletilbud. Det har også betydd at innholdet har vært styrt av et felles faglig regelverk som på et nokså fastlagt vis har angitt antall timer i forskjellige fag som alle skulle igjennom. Undervisningen ble avsluttet med en felles eksamen. Besto man den, ble dette individuelt dokumentert og kalt formell kunnskap. Undervisningen hadde i prinsippet ingen intensjon utover å gjøre elevene til "gagnlege og sjølvstendige menneske i heim og samfunn" (Opplæringslova), eller yrkesutøvere med kunnskap i en felles fagplan.

De nye prinsippene som nå føres fram har et individuelt og et ikke-avsluttende perspektiv, der målene utformes i samarbeid og tilpasses den enkelte. Det er ikke noe mål at alle skal lære det samme. Målet er heller ikke gjennomføring av en bestemt helhetlig fagplan med et bestemt teoretisk innhold. Læring sees på som en kontinuerlig prosess, der ferdigheter og holdninger til stoffet er like viktige elementer som innholdet i læreboka. Målet er først og fremst en intensjon om å fylle et på forhånd nærmere definert formål, eller delmål. Intensjonen kan nåes på flere måter, og undervisningen åpner for ulike måter å gå frem på, og inkluderer flere elementer. Resultatet av undervisningen blir ikke kalt kunnskap, men kompetanse. Evalueringen skjer underveis ved individuell mappevurdering. Eksamen som testmetode utgår fordi den ikke fanger opp personlige ferdigheter, og fordi elevene ikke nødvendigvis har lært det samme.

Kvalitet betyr forskjeller i kunnskapsnivå

Ulike utdanningsløp vil altså snarere bli regelen enn unntaket. Å innstille tenkningen etter de nye utdanningsprinsippene er ikke alltid like lett. LO har levert en høringsuttalelse til NOU 2003:16 som på mange måter er god, men den viser også på noen punkter at en ikke helt har forstått at med denne utredningen er folkeopplysningsidealet og enhetsskolen et tilbakelagt stadium. Et eksempel er LOs velmente krav om å opprettholde spesialundervisningen. Men spesialundervisning er bare relevant dersom en ønsker at alle skal lære det samme!

Kvalitet i utdanningen viser (foruten å være et pluss-ord) først og fremst til de ulike måtene de ulike elevene må arbeide på, for å nå de ulike målene (intensjonene) som de, foreldrene, eller næringslivet stiller for dem. Dette fremmer den individualiseringen av undervisningen, som viser igjen som forslag i NOU 2003:16. Det gjelder forslag om utfasing av spesialundervisningen, sterkere foreldrestyring, avskaffelse av klasse- og årstrinnstrukturen, og ikke minst fjerning av skillet mellom barnehage, grunnskole, videregående og høyskoler. Resultatet vil bli større forskjeller i kunnskapsnivået blant elevene.

Forslaget om å etablere en såkalt kvalitetsportal derimot, har lite med kvalitet å gjøre, men desto mer med ideologi og gjøre. Kvalitetsportalen støtter først og fremst opp om å

innføre fri konkurranse i en ny undervisningsstruktur, og et krav om fritt skolevalg. Det skjer ved å trekke ut utvalgte saksforhold ved skolene og legge dem ut på internett, for i neste omgang å gjøre dem til gjenstand for folkemeningen. Populismeportalen hadde kanskje vært en mer presis benevnelse på dette tiltaket. Fortsatt er det slik at virkelig kunnskap om skolenes tilstand bare kan skaffes tilveie gjennom vitenskapsbasert faglig arbeid der alle sider ved skolesystemet blir analysert. Det er med bakgrunn i slik kunnskap det kan føres en debatt som i neste omgang kan føre til demokratisk fattede politiske vedtak omkring skolene, som kan bringe hele skolesystemet samlet framover.

LOs positive holdning til kvalitetsportalen og styrking av foreldrenes rolle i forhold til skolen er nok godt ment. Men også her kan det stilles spørsmål om en har forstått forslagene ut i fra ideologien i det gamle eller det nye utdanningssystemet. LO må ikke etterlate tvil om at foreldrenes innflytelse på skolen fortsatt må gå gjennom politikken, og ikke minst være faglig forankret. Men det gjør de altså i høringssvaret.
Gjennomføringen av kvalitetsportalen (skoleporten.no) går nå i ekspressfart, og innholdet reguleres gjennom en egen forskrift om obligatoriske nasjonale prøver. EL&IT forbundet leverte nylig sitt høringssvar i forhold til dette. Der uttrykkes skepsis til mulige negative sider ved kvalitetsportalen, men forbundet mangler mot til å avvise den helt.

I høringsuttalelsen til NOU 2003:16 støtter LO utredningens forslag om å vektlegge digital kompetanse som del av basiskompetansen. Igjen melder tvilen seg om en har forstått hva de nye utdanningsprinsippene går ut på. Ved å godta prinsippet om basiskompetanse sier en ikke ja til utvalgte fag man synes er viktig, men ja til å vektlegge og bedømme elevenes holdninger, ferdigheter og synspunkter overfor faget! Det er selve begrepet basiskompetanse som er problematisk, og ikke om digitalkompetanse, trafikkompetanse eller annen fagkompetanse hører med eller ikke.

Kamp om begrepene

I arbeidet med innføringen av det nye utdanningssystemet fremmes en rekke nye begreper og ord. Det er gjennom ordene arenaene for denne kampen blir formet, for eksempel i forbindelse med EVU.

Et undervisningssystem må ta sikte på å tilfredsstille følgende tre sentrale behov på en balansert måte. Undervisningssystemet må imøtekomme den enkeltes evner og interesser. Det må ivareta produksjonslivets behov for kvalifisert arbeidskraft, og det må ivareta samfunnets totale behov for hva vi ønsker å drive med her i landet. De nye prinsippene utfordrer denne balansen, og fører til at det blir etablert et tettere forhold mellom næringsliv og skolen.
Økt samarbeid mellom utdanningssystemet og produksjonslivet er det brei politisk enighet om. Uenighetene oppstår når vi synliggjør hvem som skal eie kunnskapen. Det er neppe tilfeldig at begrepet livslang/livsvid læring søkes innført istedenfor EVU. Begrepet læring er et overordnet begrep som ikke sier noe om hvor eller hvordan en lærer. Det kan like godt vise til læring av egen erfaring i hverdagen, som læring fra en forelesning på skolen. Begrepet EVU derimot viser til en spesiell læremetode (formell undervisning), og binder dermed læringen til noe konkret som gjennom en formell dokumentasjon vil tilknyttes den enkelte. Det er dermed av stor betydning for kampen om Etter- og videreutdanning at vi holder fast på dette begrepet, og ikke tar i bruk begreper som svekker forståelsen for eiendomsretten til kunnskapen.

Det er min påstand at uklarhet omkring definisjonen av EVU, svekket kampen om dette i 1996. Denne uklarheten er dratt videre med i møtet med kompetansereformen, og synliggjøres gjennom manglende entusiasme.
EVU-begrepet har oppnådd status i den offentlige debatten, og har en selvstendig verdi som samlebegrep. Likevel bør EVU-begrepet gies en mer presis definisjon og det må synliggjøres for offentligheten. Dessuten trenger vi tilleggsbegreper som kan fange opp fenomener som kompetanseutviklingsprogrammer, og som kan sortere substansen i begrepet livslang/livsvid læring.

Etterutdanning må finne sin definisjon innenfor gapet mellom ny og gammel fagutdanning. Videreutdanning bør finne sin definisjon innenfor helhetlig utdanning på et høyere nivå, eller utdanning mot andre yrker på samme nivå (omskolering). Vi bør også ha med begrepet *Tilleggsutdanning* for å fange opp godkjente moduler innenfor skoleverket, som ikke i seg selv faller inn under begrepet videreutdanning. Innenfor livslang/livsvid *utdanning*, har vi da EVTU.

Annen formell/uformell *læring* kan kalles Yrkesforedling (YF). Her kan vi plassere bedriftenes kursvirksomhet, kompetanseutviklingsprogrammene, opplæring som skal utfylle bedriftenes behov for spesialopplæring og produktopplæring.
Vi har da to begreper innenfor livslang læring, der EVTU er knyttet til *arbeideren* og YF som er knyttet *arbeidet*. Dermed har vi gått opp viktige grenseoppganger som dermed vil være nyttige i forhold til utformingen av våre krav innenfor læring/utdanning.

Halvårsmøtet i distriktet, Folkets Hus Bergen 23.oktober 2003

Skal vi slå

Forbundets organisasjonsdebatt var hovedtema på halvårsmøtet i distriktets representantskap.

Der slo distriktets leder Ove Toska fast at det er store kulturforskjeller i forbundet, og at ikke alle betaler inn like mye. –Får vi ikke en fruktbar debatt om kontingent framover kan mye skje, advarte han, og ville ikke bli forundret om det da kom krav om seksjonering.

Uansett syn på distriktet som organisasjonsledd ble det på møtet en engasjert debatt omkring distriktets uttalelser. Mange hadde innspill for å få med noe på de viktigste områdene.

Representantene viste i alle fall at de så på dette halvårsmøtet i distriktet som et viktig organ for å utrykke politiske synspunkter

Distriktets leder Ove Toska åpnet møtet og ønsket velkommen. Han startet innledningen med å rette søkelyset på installasjonsbransjen, som opplever en tøff virkelighet med omstillinger og usikkerhet, og der lønnsomheten er lav. Også innen kraftforsyning er det usikkerhet, spesielt for BKK etter at vi nå har fått et høyrestyre i Bergen.
Han orienterte forsamlingen om at det foregikk et arbeid om allmenngjøring, og nevnte at NHO på sin side har foreslått en generell nasjonal minstelønn på 82,50.
Han fortsatte med å angripe den sittende regjeringen, og sa at -Dette er en regjering som fører til 2/3-delssamfunnet. Dette gjelder hele Bondevikregjeringen, og ikke bare Victor Normann aleine. De kom til makten med lovnader om 30 milliarder i skattelette, skattelette som har gått til de rikeste, sa han. Han avsluttet med å si at han ikke la skjul på at vi jobber for et regjeringsskifte etter valget i 2005. Det betyr at vi må jobbe politisk framover.
Deretter ble de formelle sakene som innkalling, dagsorden og konstituering behandlet. Med noen mindre tillegg til dagsorden ble denne godkjent. Ina Hess og Frode Eriksen ble valgt til dirigenter.
Før temadebatten tok til gav kassereren Åge Blummenfelt en kort orientering om distriktets økonomi.

Forbundets organisasjonsdebatt

Distriktets temadebatt denne gangen tok for seg forbundets organisasjonsprosjekt, og hovedkasserer i forbundet Terje Olsson holdt hovedinnlegget. Olsson viste til forbundets debatthefte om saken og sa at organisasjonsutvalget heller ikke hadde vært enig i innholdet i debattheftet. Men det er et svært direkte debatthefte sa han, og alle vil nok lese det forskjellig, noe han også syntes var helt greit. Han sa litt om forhistorien i organisasjonsprosjektet, og la ikke skjul på at forbundet hadde slitt med økonomiske problemer. Likevel sa han at det kanskje ikke var det lureste Landsmøtet gjorde, å avstå fra å bevilge penger til DNA og SV. Medlemmenes vilkår er vår viktigste oppgave, og nå ser vi høyreideologien i praksis. Han pekte også på at fokus på makt, og en ukultur i forhold til det innen egen organisasjon, hadde gjort jobben med organisasjonsprosjektet vanskeligere enn det burde.
Etter denne innledningen gikk han over til å kommentere internasjonalt arbeid forbundet deltar i, og viste til landsmøtet i Fellesforbundet der han hadde vært gjest, og viste til en representant fra den internasjonale bygningsorganisasjonen som vi er medlem av, kunne vise til dårlig behandling av arbeidsfolk i Afrika av norske firma.
Et annet eksempel på viktigheten av internasjonale forhold var avtaler der eierskap i Statkraft kan havne i Tyskland.
Han gav også utrykk for at han trodde det fagligpolitiske arbeidet ble mer og mer viktig. I den forbindelse slo han et slag for folkeopplysningstanken som han mente var nødvendig for at folk bedre skulle forstå viktigheten av politikk, og at vi her hadde mye å bidra med. -Dette kan også LO-ledelsen bli bedre på, sa han.
Om økonomi i egen organisasjon trakk han spesielt fram forsikringsor-

Åge Blummenfelt sa at vi også må ha en diskusjon om fagforeningene, distriktene og de landsdekkende klubbene. Hos oss er kanskje distriktet et unødvendig og fordyrende ledd, sa han, og spurte om pengene til distriktene kunne vært brukt på en annen måte. *Ark.169*

følge, eller?

dningen. Den gikk med underskudd ettersom om lag fem prosent av premien ikke kom inn. Dette ble dekket med midler som burde gått til annen nyttig drift av forbundet. Det ble stilt spørsmål om ikke dette kunne løses ved å legge på forsikringspremien tilsvarende. Til det svarte Olsson at dette også var hans forslag på Landsmøtet, men at det ble nedstemt.
Det siste punktet han tok for seg var selve organisasjonsstrukturen. Vi må innrette oss etter hvordan vi tror fremtiden blir, medlemmene forlanger at vi stiller opp, sa han. Det er også nødvendig å ta diskusjonene om fagforeninger og landsdekkende klubber. Han mente også det var viktig med en identitet knyttet til forbundet en er medlem av, og viste til at en ikke hadde klart å skaffe mange medlemmer på Telenor og i IKT-bransjen. Vi ser også til LOs organisasjonsdebatt.

Debatten

Ove Toska sa at vi er ikke er så økonomisk solid som vi burde være, det gjelder både i distriktet og i forbundet. Vi har bygget et forbund som vi ikke har råd til å drive i praksis. Vi taper mange penger hver måned, og subsidierer forsikringsordningene videre, vi er blitt et forsikringsforbund. Han understreket at han ikke var imot forsikringsordninger, men påpekte at vi har sperrer mot å heve kontingenten på distriktsnivå. –I dag bidrar folk forskjellig. Til forbundet betales det likt, men ELBUS som betales av dem som går på LOK, drar også resten av forbundet nytte av. Dette har vi sagt ikke lenger vil aksepteres. Vi har også betalt for en midlertidig forbundssekretær, slik kan det ikke fortsette, sa han. Han pekte på at dette viste at vi ikke har et fullintegrert forbund i dag. Det er store kulturforskjeller og han ville ikke bli forundret om det kom krav om seksjonering. –Får vi ikke en fruktbar debatt om kontingent framover kan mye skje, advarte han til slutt.
Ina Hess sa at uenighet i utvalget var bra, men debatten må foregå med et åpent sinn. Identitet er bra men det kan også føre til at en ikke ser andre enn seg selv. Det finnes også andre måter å bygge identitet på uten at det er knyttet til selve faget.
Åge Blummenfelt ville også ha en åpen debatt. Vi må også ha en diskusjon om fagforeningene, distriktene og de landsdekkende klubbene. Hos oss er kanskje distriktet et unødvendig og fordyrende ledd. Mange møter og lignende her er kanskje dobbeltarbeid, sa han, og spurte om pengene til distriktene kunne vært brukt på en annen måte.
Arild Horsevik spurte om vi ikke kunne plusse på forsikringsordningene slik at vi gikk i null? Han viste videre til at de hadde avtaler med arbeidsgiver om betaling for å delta på slike møter, og anbefalte andre om å prøve å få til det samme.
Tore Haugland imøtegikk Olssons påstand om at alle hadde en fasit, og fremholdt at han hadde det ikke. Han fortalte at han representerte en landsdekkende klubb, og at han i utgangspunktet hadde vært imot en sammenslåing, men at han likevel hadde gått inn for å gjøre så godt han kunne. Han ville også se på landsdekkende klubber, men han var lei for at Ove Toska ville konkludere dersom debatten ikke gikk slik han ville.
Svein Davidsen ville også ha en åpen debatt. –Noen er klar og tydelig, men vi må være dønn ærlig, og så får man tåle det folk mener om saken. Til slutt understreket han at det er viktig at vi står sammen om de tariffpolitiske sakene.
Karsten Eriksen mente at vi kunne klare oss med færre distrikter. Han så heller ikke noe i veien for å øke kontingenten om vi trengte det, og sa seg glad for at kontingenttaket ble fjernet.
Ove Toska avsluttet denne debatten med å hevde at han ikke hadde noe fasitsvar. Men han viste til at det hadde vært noen organisasjonsdebatter i EL&IT forbundet siden det ble startet, men at denne gangen må vi treffe blink. Det er ulike syn innen forbundet, slo han fast, noen vil kanskje betale inn ulikt, og det er greit, men da blir det seksjonering. –Vi må ha en kultur som tar vare på alle de ulike kulturene, sa han til slutt.

Innkomne saker

Erik Grytdal la fram et forslag til uttalelse mot Regjeringens forslag til nedlegging av Opplæringsrådene og Rådet for fagopplæring i arbeidslivet.
Ove Toska la fram tre forslag til uttalelser, en om tariffpolitikk, en om Arbeidslivslovutvalgets arbeid, og en om distriktspolitikk. Under debatten tok Svein Arild Dale ordet, og sa at kanskje var uttalelser et litt for svakt virkemiddel i disse tider. Han ville i alle fall ha endringer i uttalelsene som styrket lokaldemokratiet og industrien, og som styrket permitteringsreglene. Hen pekte også på infrastruktur i distriktene, slik som breibånd som et offentlig ansvar også i distriktene.

Tore Haugland hadde også forslag til forbedringer til uttalelsene, men det dreide seg ikke om meningsinnholdet. Dermed ble det nedsatt en redaksjonskomité, mens debatten fortsatte.
Det nylig framlagte statsbudsjettet påvirket debatten på flere måter enn at det hadde utløst et forslag til uttalelse mot nedlegging av opplæringsrådene. Overstyring av Arbeidslivslovutvalget når det gjaldt midlertidige ansatte provoserte også, og Åge Blummenfelt mente at dette ikke kunne gå upåaktet hen. Jan Henrik Larsen var enig i dette og understreket at Victor Normann har et uttalt mål om å redusere LOs makt ved å angripe partssamarbeidet og "overføre makt til Stortinget". Flere andre tok også ordet til viktige punkter de gjerne ville ha med.
Tore Haugland holdt et viktig innlegg om formen på uttalelsene. –Vi får ikke oppmerksomhet når uttalelsene blir for lange, sa han. Derfor gikk han inn for at vi tok i bruk et enklere språk, og gjerne flere uttalelser for å skille sakene fra hverandre.
Deretter la Haugland fram redaksjonskomiteens innstillinger. Alle uttalelsene ble enstemmig vedtatt så nær som uttalelsen om distriktspolitikk. Lars Olav Prestegård hadde der et forslag som gikk ut på å beholde muligheten for bruk av bompenger til finansiering av prosjekter i distriktene, som et punkt i uttalelsen. Det fikk han ikke igjennom. Redaksjonskomiteens innstilling ble vedtatt mot sju stemmer.

Hovedkasserer i EL&IT-forbundet Terje Olsson innledet om organisasjonsprosjektet. *Ark.169*

Uttalelser fra halvårsmøtet i EL&IT distrikt Hordaland, Sogn og Fjordane

UTTALELSE

Tariffpolitisk uttalelse

Det ble vedtatt en tariffpolitisk uttalelse tilsvarende den som ble vedtatt på halvårsmøtet i fagforeningen, og som kritiserte gjennomføringen av tidligere "solidaritetsalternativ" som hadde ført til større forskjeller mellom fattige og rike. Uttalelsen inneholdt en rekke krav for å gå med på en moderasjonspolitikk. Kravene er:

- Et eventuelt nytt solidaritetsalternativ må inneholde rettferdig fordeling.
- En finanspolitikk som tar høyde for sysselsetting og ikke bare prisstigning.
- En arbeidsmarkedspolitikk som tar høyde for svingninger i industrien.
- En garanti og en metode for å dempe veksten i lederlønninger.
- Skatt på utbytte på mottakers hånd.
- Etter- og videreutdanningsreformen må sikres. Et nytt EVU-utvalg med mandat.
- Effektive tiltak mot sosial dumping

Stans utarmingen av distriktene

Det ble vedtatt en distriktspolitisk uttalelse som krever et statsbudsjett som sikrer trygge arbeids- og levevilkår der folk bor. Uttalelsen krever at følgende må gjennomføres:

- Økte tiltak mot arbeidsledigheten og bedre vilkår for de arbeidsledige.
- Økte statlige overføringer for å hindre utarming og nedlegging av offentlige tjenestetilbud i distriktskommunene. Dette skal sikre et verdig tjenestetilbud til innbyggerne i kommunen og sikre lokaldemokratiet.
- Tilrettelegging og lettelser for industri og foretak. Det kan skje ved å øke støtten til etablering, større fokus på forskning, hindre at lønnsomme bedrifter sentraliseres. Reglene rundt permitteringer skal sikre at arbeidstakerne ikke forsvinner dersom en bedrift i en periode mangler oppdrag.
- Utbygging av infrastruktur, vei – jernbane - havneanlegg. De flyplassene som er i distriktene må bevares og styrkes. Det må skje en nasjonal satsing på moderne kommunikasjonsteknologi som kan gi bedre vilkår for bedrifter og danne grunnlag for etablering av nyetableringer.
- Kraftressursene brukes til etablering av arbeidsplasser , ikke til spekulasjon på kraftmarkedet.
- Nasjonal innsats for å få et velfungerende stamvegnett som er takst- og avgiftsfritt.

Stopp angrepene på arbeidsmiljøloven

Brutalisering og fleksibilisering av arbeidslivet på arbeidsgivers premisser, stadige omstillinger der fullt produktive mennesker blir skjøvet ut og over på offentlig ansvar, og trusler om at lovverket skal liberaliseres og svekkes, er blant begrunnelsene for en uttalelse med følgende krav:

- Vi sier nei til reduksjon av rettighetene i arbeidsmiljøloven og at de tillitsvalgtes rolle i bedriften ikke svekkes men styrkes.
- Stopp raseringen av stillingsvernet, vi krever stillingsvernet styrket, alle som mener seg usaklig oppsagt må få stå i stilling til det foreligger en gyldig rettsavgjørelse.
- Sikre reell likestilling mellom kvinner og menn i arbeidslivet,

Ove Toska sa at medlemmene bidrar forskjellig og at det viser at vi ikke har et fullintegrert forbund i dag. Det er store kulturforskjeller sa han, og ville ikke bli forundret om det kom krav om seksjonering. –Får vi ikke en fruktbar debatt om kontingent framover kan mye skje, advarte han. *Ark.169*

ikkediskriminering skal være et bærende prinsipp.

- Vi krever redusert arbeidstid for skift- og turnusarbeid, vi selger arbeid ikke helse.
- Vi krever at Stortingets vedtak for utvidet overtid må reverseres.
- Vi krever rettighetene styrket ved virksomhetsoverdragelse, alle rettigheter også pensjon må følge ved overdragelsen.
- Vi krever at normalarbeidsdagen opprettholdes.
- Vi krever etter- og videreutdanning for å kunne utføre våre arbeidsoppgaver i tråd med til en hver tid lovfestede bestemmelser.
- Vi krever at det settes en stopper for arbeidsgivernes bemanningsmessige sulteføring som går utover arbeidstakernes helse for å tjene arbeidsgivernes snevre interesser for større profitt.

Full støtte til LO's reaksjon mot regjeringen!

Det ble også vedtatt en uttalelse der distriktet stiller seg enstemmig bak LO-leder Gerd-Liv Valla i avgjørelsen om å trekke seg fra deltakelse i Arbeidslivslovutvalget. Dette er et angrep på trepartsamarbeidet og er en kalkulert provokasjon mot fagbevegelsen generelt og LO spesielt, heter det i uttalelsen. Det synes å være et mønster i å prøve å knuse den norske fagbevegelsen, et mønster mange kjenner igjen fra Thatcher-tiden i Storbritannia, heter det videre i uttalelsen.

Nei til nedlegging av fagopplæringsrådene!

Distriktet vedtok også en uttalelse som protesterer mot forslaget om å legge ned Opplæringsrådene og Rådet for fagopplæring i arbeidslivet. Regjeringens forslag om nedlegging uttrykker en dyp mistillit til de norske bransjenes fagkunnskap med hensyn til å gi råd om norsk fagutdanning, og godkjenning av utenlandsk utdanning i Norge. Isteden velger Regjeringen heller å støtte seg til råd fra EU.

Fra halvårsmøtet i EL&IT distrikt Hordaland, Sogn og Fjordane 23. oktober 2003, Folkets Hus Bergen. Foran Svein Eivind Solheim, Tore Haugland og distriktssekretær Arthur Sjursen. *Ark.169*

Av Kristian Pedersen

Arbeidsplassbesøk på Stord

Aker Stord er i full gang med bygginga av Kristin plattforma for Statoil. Karane frå Aker Kværner Elektro er i full sving med elektrisk installasjon. Plattforma skal leverast sommaren 2005. Så det blir mykje å gjera på verftet i tida frametter. Arbeidet vert utført etter PAO, som ein del 14 avtale.

Lars Oddmund Våge. *Ark. 171KP Stord*

Montørlaget trivest med akkord

Akkordtakar eller produktivitetsleiar som det heiter på "fint" er Atle Turøy. Turøy seier det var ein liten kamp å få til ein avtale for prosjektet, men at det no har gått seg til. Akkordtakaren seier at bedrifta spelar på lag med akkordlaget for å halda ein bra effektivitet. Målet er det same. Det vankar også bonus til bedrifta om prosjektet vert gjennomført med ein god produktivitet. Montørane Harry Hauge og Ben Ståle Henriksen koplar kablar i tavlene. John Kristian Herskedal er med på eit trekkelag og bas Svein Erik Borrevik ser til. Gjengen trivest på prosjektet og synest det er kjekt å jobba akkord. Det er ein motivasjonsfaktor i arbeidet å ha ein bonus å sjå fram til, seier karane.

Fleire oppdrag for Statoil

Aker Kværner har fleire oppdrag for Statoil i kjømda. Dei er no i den spede byrjinga på Snøkvitprosjektet ved Hammerfest. Oljeselskapet har på begge desse kontraktane tildelt deler av oppdraga til Dragados i Spania. Som kanskje dei fleste hugsar vart det store protestar frå fagrørsla mot dette. Spanjolane klarar ikkje å levera til avtalt tid eller med rett kvalitet. Akkurat slik fagrørsla åtvara mot. Dette medfører ekstraarbeid for Aker Kværner i Noreg, og det er bra for sysselsetjinga. Det negative er store overskridingar på kostnadane for prosjekta. Dette råkar til slutt skatteytarane i landet. Fellestillitsvald Atle Teigland i Aker Kværner Elektro seier det vert sett fokus på dette i fagrørsla. Teigland ser ikkje vekk i frå at det vert hovudrulling i Statoil etter dette.

Framtidsutsikter

Klubbleiar Kjell Sverre Aasheim fortel at det er eit press frå bedrifta for å samla alle EL&IT klubbane i Aker Kværner Elektro til ein. Ingen av klubbane ynskjer ei samanslåing, men dei er i tingingar om dette. Kontraktane på Kårstø og Buzzard-plattforma gjekk til konkurrentar. Dette kan få dramatiske konsekvensar for oss, seier klubbleiaren. Behovet for personell er på veg ned og det vert tala om kapasitetstilpassingar. Om dette betyr masseoppseiingar er for tidleg å seia no. Kjell Sverre Aasheim ser likevel ikkje heilsvart på situasjonen. –Me har klart å ri av stormen før, seier han.

Kjell Sverre Åsheim og Atle Teigland. *Ark. 171KP Stord*

Atle Turøy. *Ark. 171KP Stord*

Rettinger til historieboka

Det er ikke til å unngå at det ikke blir gjort noen feil når det blir laget et så omfattende verk som historieboka "Elektrikere mot strømmen". Etter hvert har vi også fått inn en del rettelser, tilleggsopplysninger eller presiseringer som vi vil ta inn allerede nå, og som dere kan legge inn i boka. Alle har neppe rukket å lese hele boka ennå så rettelsene er neppe komplett. Vi ber derfor at dere melder fra til Erik Grytdal dersom dere oppdager flere feil eller tilføyelser som ikke står her. Det vil være til stor hjelp for oss alle at feil kan rettes opp. Dersom vi registrerer flere feil vil vi trykke opp et nytt retteark i Montørforum siden.

Vær oppmerksom på følgende rettinger:

Side: 252

Portrettfotoet øverst til venstre som skulle vist Malvin Knudsen viser en annen person. Hvem det er vet vi ikke, men bildet er trolig fra jubileumsfesten på Grand Hotell Terminus 4. mars 1953.

Side: 275

Nederst på side 275 er det falt ut noe tekst slik at fortsettelsen på side 276 blir uforståelig. Satt i sammenheng skal teksten være : Karl Pedersen benyttet anledningen til å kritisere Nils Karlsen og opplyste at, "(…) ved A/S Industrianlegg var der en sak som han mente Karlsen ikke kunne få ros for". Han skjulte ikke hvilket forslag han mente var…..osv på side 276.

Side: 300

Bildet nederst på siden. Personen mellom Sandvik og Davidsen er Solås.

Side: 320

Bildet fra årsmøtet 1973. personen foran midt på bildet med hånden under haken er Tore Iversen. Sittende ved hans høyre side er Rolf Selvik.

Side: 343

Øverst i høyre kolonne er omtalt hovedtillitsvalgt hos NEBB som Guttorm Gundersen. Riktig Navn skal være Gutorm Guttormsen.

Side: 353

Billedtekst til nederste bilde. Personen helt til høyre er ikke Wilhelmsen, men Wilhelm Magnussen.

Side: 411

Øverst på side 411 i venstre kolonne listes medlemmene i administrasjonsutvalget opp, og der Ove Toska omtales som leder. Det presiseres at teksten da viser til Ove Toska som leder av fagforeningen. Administrasjonsutvalgets leder var imidlertid Jan Olav Andersen.

Utgave oppdatert februar 2004.

Styret i Elektroarbeidernes Fagforening har behandlet Pensjonskommisjonens innstilling NOU 2004 :1, og reagerer sterkt på at det legges fram en innstilling med en hovedkonklusjon som vil skape større forskjeller i framtidens pensjonssystem.

UTTALELSER

Fra tidligere er vi kjent med de store forskjeller det er innenfor eierskap til kapitalen samt på lønnssiden – nå foreslås det også økende forskjeller innenfor pensjon. Dette mener vi strider mot kommisjonens egen definisjon av velferdsmodell: "Vår velferdsmodell bygger på et solidarisk fellesskap mellom grupper og generasjoner, der vi stiller opp for hverandre ved ulike hendelser og faser i livet"

Forsvar folketrygden!

Når det som i kommisjonens innstilling skal sees 50 år fram i tid er det selvsagt svært usikre modeller som framstår – da er det underlig at innstillingen ikke i større grad har satt fokus på hva vårt fellesskap har maktet av løft de siste 50 år. Et fellesskap der offentlig skole, helse, velferd samt det offentliges øvrige oppgaver skulle løses gjennom skatteseddelen og inntekter fra offentlig eierskap.

Gjennom siste del av forrige århundre ble dette satt under press – skattelettelser, privatisering og nedbygging av offentlige oppgaver gav større handlingsrom for kapitaleierne, men skapte også økt press på finansiering av offentlige oppgaver. Dette har vært gjennomført uten at det har vært lagt fram for folket som klare alternativer ved valg.

Nå følges dette videre opp gjennom nedbygging av folketrygden og økt bruk av private pensjoner.

Det er skuffende at Pensjonskommisjonen i sin innstilling ikke vektlegger og synliggjør muligheten for å bruke økt skatt som finansiering av folketrygden. Fra finansministeren legges det fram tall som tilsier at en skatteøkning på 5% er det som kunne løse framtidens økonomiske utfordringer vedrørende pensjon. Da snakker vi om beløp tilsvarende de skattelettelser som Høyre gikk til valget i 2001 med som valgløfte. Og privat pensjon er da ikke gratis heller.

Tvert om – den offentlige folketrygden er en billig pensjon å administrere, mens private selskaper gjerne tar 20-25% i administrasjon. Det blir faktisk mindre pensjon for pengene av slikt!

Elektroarbeidernes Fagforening vil ha:

- Et rettferdig, enkelt og fleksibelt system med folketrygden som det bærende element også i framtidens pensjonssystem
- En opptjeningstid basert på 40 års opptjeningstid der utgangspunktet er når en begynner i arbeid og der de beste 20 år teller
- Tjenestepensjon skal ikke erstatte folketrygden, men skal være et supplement til denne
- AFP må videreføres som det er ment å være, en mulighet for slitne arbeidsfolk å gå av på en verdig måte
- Finansiering av framtidens folketrygd må være via et rettferdig skattesystem og et arbeidsliv som tar hensyn til at mennesker ikke er maskiner, og at det er rom for arbeid også for dem som ikke kan yte 100 % hele tiden
- Staten må være garantist for framtidige pensjoner og for at en framtidig fondering av premiefond, kun må skje som et samlet fond og etter nøye utarbeidede politiske retningslinjer.

Statens petroleumsfond må ikke gjøres om til et eget pensjonsfond, men som i dag ses i sammenheng med finansiering av det offentliges øvrige oppgaver.

Forbundsleder Hans Felix var gjest på styremøtet i Elektroarbeidernes fagforening 14. januar 2004. Foruten ordinære saker var det også avsatt tid til gjensidig orientering og spørsmål. *Ark.170*

Fastlønnstatistikk 2003

Fastlønnstatistikk 2003 for Landsoverenskomsten Hordland - Sogn og Fj.

KLUBB	LAVESTE FASTLØNN	HØYESTE FASTLØNN	GJ.SNITT FASTLØNN	HELLIGDG GODTGJ
ABB Offshore Systems	150,12	157,12	151,54	176,20
AkerKværner Elektro Bergen	165,87	165,87	165,87	198,63
AkerKværner Elektro Stord	156,61	184,00	164,06	195,28
Akiv Odda	150,20	150,20	150,20	150,20
Almo Elektro AS	144,10	153,60	147,50	Lik fastlønn
Asator A/S Stord	144,64	158,95	153,05	155,42
B. Mikkelsen A/S	148,04	162,70	ikke oppgitt	Lik fastlønn
Bergen Installasjon A/S	156,60	162,97	161,91	162,97
Bømlo Elektro AS	144,69	166,60	154,87	154,87
Elecon A/S	147,20	158,25	152,72	156,70
Elektroen AS	161,01	161,01	161,01	161,01
Elektroinstallasjon A/S	149,00	171,00	162,00	Lik fastlønn
Frøland og Noss AS	142,00	167,00	156,00	Lik fastlønn
Havyard Electro AS	143,90	151,90	148,92	Lik fastlønn
Holen Installasjon Sogn&Fj	154,63	154,63	154,63	154,63
Ing. Geir Dalhaug	143,00	169,00	ikke oppgitt	173,00
Inst. Håkon Olsen A/S	161,00	161,00	161,00	161,00
Kjell Hansen Elektro AS	148,00	152,00	150,00	Lik fastlønn
Knut Knutsen A/S	161,22	161,22	161,22	161,22
Knut L. Rydland A/S	140,87	143,01	141,94	151,72
M. Prestegård A/S	146,70	183,00	160,16	Lik fastlønn
Magnus Thunestvedt A/S	152,70	163,70	157,00	160,11
Maritim Elektro A/S	146,20	151,20	150,09	Lik fastlønn
NBN Elektro A/S Florø	143,00	170,00	155,70	Lik fastlønn
NSI. S. Hatvik AS	155,92	167,92	165,44	Lik fastlønn
Profitek Industri&Offshore	142,75	174,20	145,64	145,64
Scandinavian Electric Austevoll	143,14	172,92	158,87	158,11
Siemens Bergen	150,19	159,19	157,00	169,32
Siemens Sunnfjord	134,20	148,20	142,10	151,05
Stomas A/S Stord	138,20	158,70	153,25	Lik fastlønn
Sætren Installasjon A/S Måløy	145,76	159,51	151,00	Lik fastlønn
Sønnico Bergen	153,00	175,00	160,00	Lik fastlønn
Ulvesund Elektro Måløy	134,00	153,70	149,33	Lik fastlønn
Vangen Elektriske A/S	151,70	159,70	155,00	Lik fastlønn
Vebestad Elektro	129,04	159,70	144,37	157,70
YIT Building Systems Bergen	146,20	163,20	154,48	167,99
YIT Building Systems Førde	136,54	154,54	143,52	155,00
YIT Building Systems Nordfjordeid	136,54	158,54	147,50	155,50
YIT Building Systems Årdal	150,54	155,54	154,20	155,83
Øvreberg Elektro	140,70	140,70	140,70	140,70
GJENNOMSNITT SUM:	147,24	161,03	153,78	

Timesatsene er eksklusiv det individuelle fagarbeidertillegget i § 3C.
Dette betyr at satsene i gjennomsnitt skal være 3,50 til 6,50 kr høyere.
Bergen den 03.03.04 Distriktssekretær: Jan Henrik Larsen

Dersom du ikke finner oppsett over din bedrift, så er det fordi der ikke er innlevet tall fra dere!

B

Returadresse:
Kalfarvei 71
5018 Bergen

Elektroarbeidernes Fagforening Hordaland, Sogn og Fjordane. Styret:

Leder: Ove G. Toska, Sønnico A/S, Bergen

Nestleder: Kjell Sverre Aasheim, Aker Kværner Elektro AS, Stord

Sekretær: Arne Nesheim, YIT BS A/S, Bergen

Kasserer: Åge Blummenfelt, Sønnico A/S, Bergen

Styremedlem: Svein Arild Dale, Havyard Electro A/S, Leirvik i Sogn

Styremedlem: Terje Walle, Magnus Thunestvedt A/S, Bergen

Styremedlem: Karsten Bøe, ABB Offshore Systems, Bergen

Styremedlem: Kent Spissøy, Aker Kværner Elektro AS, Stord

Styremedlem: Karsten Eriksen, S.E.A A/S Austevoll

1. Vara: Svein Østensen, NSI Svein Hatvik A/S, Bergen

2. Vara: Svein Vikøren, Installatør Håkon Olsen, Askøy

3. Vara: Atle Teigland, Aker Kværner Elektro AS, Bergen

4.. Vara Atle Rasmussen, Aker Kværner Elektro AS, Bergen

Distriktssekretær: Arne Runnane

Dsitriktssekretær: Jan Henrik Larsen

ARBEIDSUTVALGET
Ove G. Toska, Sønnico A/S, Bergen
Kjell Sverre Aasheim, Aker Kværner Elektro AS, Stord
Arne Nesheim, YIT Building Systems A/S, Bergen
Åge Blummenfelt, Sønnico A/S, Bergen
Arne Runnane
Jan Henrik Larsen

ADMINISTRA-
SJONEN BERGEN

Kalfarvei 71
Telefon: 55 55 36 60
Telefax: 55 55 36 61
www.elogitbergen.com

Kontor-fullmektig: Le Hang Nguyen

Sekretær: Liv Berge

Dsitriktssekretær: Jan Henrik Larsen

ADMINISTRASJONEN STORD

Osen 4
Postboks 495 - 5401 STORD
Telefon 53 41 41 55
Telefax 53 41 44 17
www.elogitbergen.com

Kontor-fullmektig: Vigdis Røyrvik

Distriktssekretær: Arne Runnane

ELEKTROARBEIDERNES FAGFORENING HAR TIL OPPGAVE Å ORGANISERE ANSATTE I ELEKTROBRANSJEN I PRIVAT SEKTOR I BERGEN, HORDALAND OG SOGN OG FJORDANE. ELEKTROARBEIDERNES FAGFORENING HAR CA 2300 MEDLEMMER OG ER TILSLUTTET LO - FORBUNDET EL&IT-FORBUNDET.

EL&IT FORBUNDET

STUDIEUTVALGET

Leder	Inge Øpstad, Aker Kværner Elektro A/S, Stord
Medlem	Svein Bjarnar Nesse, YIT BS A/S, Høyanger
Medlem	Åge Blummenfelt, Sønnico Installasjon A/S, Bergen
Medlem	Tom Reinshol, Asator, Stord
Medlem	Tore Røsæter, Profitek, Bergen
Medlem	Terje Angen, Aker Kværner Elektro A/S, Stord
Medlem	Halvard Veseth, M. Thunestvedt A/S, Bergen

FAGUTDANNINGSUTVALGET

Leder	Svein Vikøren, Installatør Håkon Olsen, Askøy
Medlem	Eirik Hønsi, Friele, Bergen
Medlem	Torild Gudim, YIT Building Systems A/S, Bergen
Medlem	Tormod Surland Våge, Aker Kværner Elektro A/S, Bergen
Medlem	Nina Åsheim, Aker Kværner Elektro A/S, Stord

SKIPS- OG OLJEUTVALGET

Leder	Karsten Bøe, ABB A/S Offshore Systems, Bergen
Medlem	Per Jarle Hauge, Maritim Elektro, Omastrand
Medlem	Svein Østensen, NSI Svein Hatvik A/S, Bergen
Medlem	Trond Karlsen, Sønnico Installasjon A/S, Bergen
Medlem	Kjell Sverre Aasheim, Aker Kværner Elektro A/S, Stord
Medlem	John Robert Grønås, Asator, Stord
Medlem	Atle Turøy, Aker Kværner Elektro A/S, Stord
Medlem	Karsten Eriksen, Scandinavian Electric Austevoll A/S, Austevoll
Medlem	Jonny Myhre, Aker Kværner Elektro A/S, Bergen
Medlem	Svein Arild Dale, Havyard Electro A/S, Bergen

MEDIAUTVALGET

Leder	Erik Grytdal, YIT Building Systems A/S, Bergen
Medlem	Åge Blummenfelt, Sønnico A/S, Bergen
Medlem	Jan Henrik Larsen, distriktssekretær
Medlem	Arne Nesheim, YIT Building Systems A/S, Bergen
Medlem	Kristian Pedersen, Aker Kværner Elektro AS, Stord
Medlem	Svein Arild Dale, Havyard Electro A/S, Leirvik i Sogn
Medlem	Nils Gunnar Knutsen, Sønnico A/S, Bergen

BUDSJETTKOMITE

Leder	Ove Toska, Sønnico Installasjon A/S, Bergen
Kasserer	Åge Blummenfelt, Sønnico Installasjon A/S, Bergen
Medlem	Jonny Myhre, Aker Kværner Elektro AS, Bergen
Medlem	Atle Turøy, Aker Kværner Elektro A/S, Stord
Medlem	Stein B. Størksen, ABB A/S, Offshore Systems, Bergen
Medlem	Svein Vikøren, Installatør Håkon Olsen, Askøy

VALGKOMITE

Medlem	Jon Kristian Viken, YIT Building Systems A/S, Bergen
Medlem	Ronny Trædal, YIT Building Systems A/S, Førde
Medlem	Svein Østensen, NSI Svein Hatvik A/S, Bergen
Medlem	Nina Åsheim, Aker Kværner Elektro A/S, Stord
Medlem	John Robert Grønås, Asator, Stord

REVISORER

Revisor	Gunnar Røssland, Siemens A/S, Bergen
Vara	Helge Lægreid, YIT Building Systems A/S, Bergen
Revisor	Johannes Blom, Aker Kværner Elektro A/S, Stord
Vara	Kjell-Ove Ege, Sønnico Installasjon A/S, Bergen

ISSN 0804-3973